

ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

12^η ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

Σάββατο & Κυριακή, 9 & 10 Δεκεμβρίου 2023

PROCESS ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΣΥΝΔΕΣΗ, ΕΜΠΕΡΙΕΧΕΙΝ

Θέματα Πρόληψης και Παρέμβασης

Εισηγήσεις – Συζητήσεις Στρογγυλής Τραπέζης

Βιωματικά Εργαστήρια

Ξενοδοχείο ΑΜΑΛΙΑ

Ε.Ε.Ψ.Ε.: Τσόχα 30, 115 21 ΑΘΗΝΑ **τηλέφωνο:** 210 6460833 **e-mail:** nopg@otenet.gr

www.nopg.gr | facebook: ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΕΕΨΕ

12^η ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

Σάββατο & Κυριακή, 9 & 10 Δεκεμβρίου 2023

PROCESS ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΣΥΝΔΕΣΗ, ΕΜΠΕΡΙΕΧΕΙΝ

Θέματα Πρόληψης και Παρέμβασης

Εισηγήσεις – Συζητήσεις Στρογγυλής Τραπέζης

Βιωματικά Εργαστήρια

Ξενοδοχείο ΑΜΑΛΙΑ

Τσόχα 30, 115 21 ΑΘΗΝΑ Τηλ.: 210 6460833 email: info@nopg.gr

www.nopg.gr | Facebook: ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΕΕΨΕ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 9 Δεκεμβρίου 2023

8.45 - 9.30 ΕΓΓΡΑΦΕΣ

9.30 - 10.00 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ (ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)

Συντονιστές: Πέτρος Βαγιακάκος, Αλέξανδρος Βαλλίδης

10.00 - 11.30 **ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α'** (ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)

Συντονιστής: Δημήτρης Μοσχονάς

- Παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (competencies) των θεραπευτών στην: Ομαδική Ανάλυση, Συστημική Ψυχοθεραπεία, Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία, Θεραπεία μέσω Τέχνης και Θεραπεία στο Τραύμα
Δημήτρης Μοσχονάς, Ολγα Δημοπούλου, Ελενα Τράγου, Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου, Αλέξανδρος Βαλλίδης
- Το "Transition to 8" project στην Ελευσίνα (2020-2023)
Δώρα Σκαλή

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Β' (ΑΙΘΟΥΣΑ JASMINE, ΙΣΟΓΕΙΟ)

Συντονίστρια: Κία Θανοπούλου

Πρόγραμμα online - Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306

- Το πέραςμα από το επείγον της τηλεφωνικής γραμμής στο Πρόγραμμα online - Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής
Ελένη Γαστουγιώτου, Στέλλα Σπανού
- Η λειτουργία του ορίου στο Πρόγραμμα Online- Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306
Κυριακή Βαγενά
- Ο εικονικός χώρος ως σημείο συνάντησης. Το ζήτημα της απόστασης στην Online Ψυχοθεραπεία
Ιωάννης Τόλλος
- Ψυχικό κράτημα και εμπειρία στα πλαίσια του Προγράμματος Online - Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306
Ασπασία Στεφάνου

11.30 - 11.45 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ**

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ (POSTER)

Αναπτυξιακό τελετουργικό μοντέλο διασύνδεσης (Σταύρου-Τριγάζη 2016): Πρόταση αντιμετώπισης του τραύματος ανοιχτή σε διαφορετικές ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις.
Δήμητρα Σταύρου, Φώφη Τριγάζη

11.45- 13.15

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Α΄

1. Το κοινωνικό ενδιαφέρον ως δοχείο μετουσίωσης του φόβου σε εμπειρία: Μια Αντλεριανή ματιά. (Αίθουσα Camelia) Ημιόροφος
Συντονίστρια: Κατερίνα Αλεξοπούλου
2. Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου (1^η συνεδρία) (Αίθουσα Paeonia) Ημιόροφος
Συντονιστής: Κώστας Μωρόγιαννης
3. Το Μοντέλο Διαδικασίας (Process Model) της Φιλοσοφικής Ματιάς του Gendlin στην Ψυχοθεραπευτική Διεργασία. (Αίθουσα Magnolia) Ημιόροφος
Συντονίστρια: Άννα Καραλή
4. Η επίδραση των Μυστηριακών Δρώμενων στον Ψυχισμό και η Σύνδεση τους με την Ψυχοθεραπεία (Αίθουσα Jasmine) Ισόγειο
Συντονιστής: Πάνος Μαβιτζής
5. Ένας Χορτοφάγος Λύκος μέσα στην Αγέλη (ο κίνδυνος της αφομοίωσης ή της αποξένωσης) (Αίθουσα Rose) Ισόγειο
Συντονίστρια: Ευρώπη Παπαδοπούλου

13.15 - 14.00

ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

14.00 - 15.30

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Γ΄

(ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)

Συντονίστρια: Δώρα Σκαλή

Πρώτες βοήθειες στην Ψυχική Υγεία
Γίνεται; Πώς; Ποιο το νόημα; Ποιος ο στόχος;
Βοηθητική; Μη βοηθητική παρέμβαση;

- Πότε απαντάμε; Πότε πάμε; Τι σημαίνει βοηθάω σε μια τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης στην κρίση; Τι σημαίνει "πάω" να βοηθήσω στο πεδίο (δυνατότητες, περιορισμοί, γινόμαστε ευφάνταστοι, κ.λπ.); Διαφορετικότητα παρέμβασης;
Δώρα Σκαλή
- Ως τι πάμε; Ως επαγγελματίες; με τι στόχο; Πώς συνδεόμαστε/ συνομιλούμε με την τοπική κοινότητα;
Μαρία Ντεβέ
- Πώς γίνεται η παρέμβαση στο πεδίο σε συνθήκες κρίσης;
Μενέλαος Θεοδωρουλάκης
- Κινητές Μονάδες: Σε τι συνθήκες; Πώς; Επαγγελματίας Ψυχικής Υγείας στον τόπο/χώρο των ασθενών: Ως τι; Με τι στόχο;
Αλέξιος Καββαδάτος

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Δ' (ΑΙΘΟΥΣΑ JASMINE, ΙΣΟΓΕΙΟ)

Συντονίστρια: Βασιλική Καραγιάννη

- **Αναστοχασμός για τις σωματικές διεργασίες στη θεραπευτική σχέση: Το σώμα της/του ψυχοθεραπεύτριας/η σαν ένα ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό- συναισθηματικό και ψυχικό αρχείο**
Ηλίας Γκότσης
- **Κρανιογκεφαλικές Κακώσεις: Ψυχοθεραπευτικοί Στόχοι υπό το Πρίσμα της Νευροψυχολογικής Εκτίμησης**
Παρασκευή Αθανασούλη
- **Ομάδα Περιθαλπόντων πασχόντων από χρόνια σωματικά νοσήματα: μία ομαδικοαναλυτική προσέγγιση**
Βασιλική Καραγιάννη, Ιωάννα Κατσούρη, I.K. Τσέγκος
- **Η ασθένεια ως βίωμα απειλητικό και ανοίκειο. Ομάδες υποστήριξης καρκινοπαθών.**
Ευτυχία Χριστοδήμου

15.30–15.45

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

15.45- 17.15

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Β'

1. Ο εσωτερικός 'ξένος' ως μορφοποιημένο (Αίθουσα Camelia) Ημιόροφος τραύμα των επικριτικών φωνών και πλευρών του εαυτού. Το τραυματικό βίωμα του 'διαφορετικού', του 'άλλου' στο ενδοπροσωπικό σύμπαν. Μέσω Focusing και Mindfulness , πώς μπορεί να αναγνωριστεί, να φιλοξενηθεί και να μετασχηματιστεί μέσα στη θεραπευτική διαδικασία του εμπειρέχουν.
Συντονίστριες: Ειρήνη Δαβλέρη, Εύη Κλαδούχου
2. Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε (Αίθουσα Paeonia) Ημιόροφος τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου (2^η συνεδρία)
Συντονιστής: Κώστας Μωρόγιαννης
3. Άσκηση Εποπτείας. Διερευνώντας τη (Αίθουσα Magnolia) Ημιόροφος σχέση μέσα από μια βιωματική άσκηση
Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης
4. «Σε ακούω να λες...», SCT Theory (Αίθουσα Jasmine) Ισόγειο for Groups. Ακούω, Συνδέομαι, Αποχωρίζομαι, Πάω στον εαυτό μου και «φτου και από την αρχή»: Αυτό συνιστά εξέλιξη!
Συντονίστριες: Δώρα Σκαλή, Κία Θανοπούλου
5. Αποτυπώματα φροντίδας (Αίθουσα Rose) Ισόγειο
Συντονίστριες: Ελίνα Ψύλλα, Φωτεινή Μοντάφη

Κυριακή 10 Δεκεμβρίου 2023

9.30 - 11.00

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ε'

(ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)

Συντονίστρια: Μαρία Κεφαλοπούλου

Δουλεύοντας την Προσωποκεντρική Συμβουλευτική με έμφυλες κοινότητες.

- Η επιλογή των ΛΟΑΤΚΙ+ πελατών που κάνουν comingout μέσω της Προσωποκεντρικής Θεραπείας - Μια ερμηνευτική φαινομενολογική μελέτη Ι.Ρ.Α.
Παναγιώτης Αλιφραγκής
- Οι αντιλήψεις των λεσβιών για τις συνθήκες της Προσωποκεντρικής Προσέγγισης κατά τη διαδικασία της θεραπευτικής σχέσης
Νικολέττα Ζήρα
- Οι θεραπευτικές συνθήκες της Προσωποκεντρικής σε άτομα ΛΟΑΤΚΙΑ+ η/και άτομα με αναπηρία. Φουκωική ανάλυση λόγου
Δέσποινα Καππή
- Αφηγήσεις κοινού Προσωποκεντρικών συμβούλων ψυχικής υγείας: ένας αναστοχασμός για τη σημασία της αποδοχής, η θεματική ανάλυση μιας ομάδας εστίασης.
Μάντα Κοτούλα

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤ'

(ΑΙΘΟΥΣΑ JASMINE, ΙΣΟΓΕΙΟ)

Συντονιστής: Κωνσταντίνος Καλλιγιάννης

- Ψυχοθεραπεία και Διαδικασία
Πάυλος Ζαρογιάννης
- FOCUSING και Εξαρτήσεις
Ζαφειρία Δετοράκη
- Το Πλαίσιο Αναφοράς και οι Διεργασίες στην Ψυχοθεραπευτική Κοινότητα
Κωνσταντίνος Καλλιγιάννης, Ιωάννης Κ. Τσέγκος
- Δουλεύοντας με τις συναισθηματικές διαδικασίες στην ψυχοθεραπεία: Η σκοπιά της Θεραπείας Εστιασμένης στο Συναίσθημα
Αγάθη Λακιώτη

11.00 - 11.15

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

- **Απώλεια και θρήνος. Θάνατος, ασθένεια και εν ζωή απώλειες. Προπαρασκευαστικός θρήνος και Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία.**
Νάσια Φάντη
- **Τα οφέλη της θετικής ψυχοθεραπείας στην απώλεια (εν ζωή).**
Βίκη-Αγγελική Χαντζή
- **Η Προσωποκεντρική προσέγγιση στη συμβουλευτική θρήνου. Η μετασχηματιστική εμπειρία της σχέσης.**
Αλέξανδρος Βαλλίδης
- **Ψυχοθεραπευτική σχέση και Εξομολόγηση: Δρόμοι παράλληλοι ή αποκλίνοντες;**
Χρήστος Κουφουδάκης

Συντονίστρια: Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου

- **Οι επιδράσεις της συχνότητας των συνεδριών στην ομαδικoαναλυτική ψυχοθεραπευτική διαδικασία σε ένα Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο**
Δημήτρης Μοσχονάς, Νικόλαος Κασιμάτης, Θαλής Παπαδάκης
- **Παράγοντες που αλληλοεπιδρούν και επηρεάζουν τη βίωση της Ενσυναίσθησης στην Προσωποκεντρική Θεραπεία με άτομα σε Ψυχωσική Διεργασία: η οπτική των Θεραπευτών**
Δήμητρα Κλεινάκη
- **Η Διεργασία για τη Δραματοθεραπευτική Μελέτη της Φαντασίας στο Πένθος**
Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου, Δώρα Δεδέσκη
- **Τα σπιτάκια και οι φωλίτσες στην Παιγνιοθεραπεία**
Ζωή Μαργέλη

13.45- 15.15

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Γ΄

1. Ανακαλύπτοντας «ψυχικές οάσεις» μέσα στη δυστοπία (Αίθουσα *Camelia*) Ημιόροφος
Συντονίστρια: Ακριβή Βρέντζου
2. Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου (3^η συνεδρία) (Αίθουσα *Raeonia*) Ημιόροφος
Συντονιστής: Κώστας Μωρόγιαννης
3. Διαδικασία Εστίασης (Focusing) στο Ιδιαίτερο και Πολύτιμο Κομμάτι του Εαυτού μας (Αίθουσα *Magnolia*) Ημιόροφος
Συντονίστρια: Ζαφειρία Δετοράκη
4. Προσωποκεντρική-Βιωματική Συμβουλευτική για την κατάθλιψη. Ένας νέος τρόπος εκπαίδευσης (Αίθουσα *Jasmine*) Ισόγειο
Συντονιστές: Μαρία Κεφαλοπούλου, Αλέξανδρος Βαλλίδης
5. Συνδέσεις και Αποχωρισμοί στην Ψυχοθεραπεία: Functions and Dysfunctions (Αίθουσα *Rose*) Ισόγειο
Συντονίστριες: Κία Θανοπούλου, Δώρα Σκαλή

15.15 - 15.30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

15.30 -16.45

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Θ΄

(ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ)

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

- **Εστιασμένη συστημική παρέμβαση σε οικογένειες ασθενών σε κλινικό πλαίσιο. Από το τραύμα στην επούλωση.**
Κυριακή Βαγενά, Κία Θανοπούλου, Αναστασία Κασιόλα, Βασιλική Πάνου
- **Το πώς στη θεραπευτική διαδικασία. Συνειδητότητα και θεραπευτική στάση. Μια προσέγγιση.**
Χάρης Παρασκευοπούλου
- **Έρευνα και ψυχοθεραπεία στην Ελλάδα.**
Δημήτρης Μοσχονάς, Αλέξανδρος Βαλλίδης, Γιάννης Κορκοτσέλος
- **Κράτα Με Σφιχτά...πώς είναι αυτό το 'σφιχτά'; Μια προσέγγιση της θεωρίας του Δεσμού μέσα στη Σεξουαλικότητα**
Μαρία Χατζηαναστασίου

16.45-17.30

ΚΛΕΙΣΙΜΟ

ΜΕΓΑΛΗ ΟΜΑΔΑ: ΣΥΖΗΤΗΣΗ, FEEDBACK

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Αλέξανδρος Βαλλίδης

Μέλη: Βάνα Αποστόλογλου
Ελπίδα Μαρίνου
Φωτεινή Μουτάφη
Λίλιαν Μουμουλέτσα

Μέλη: Μιχάλης Καλλιφρονάς
Λυδία Κανελλέα
Ελπίδα Μαρίνου
Λίλιαν Μουμουλέτσα
Αφροδίτη Πανταγούτσου
Δώρα Σκαλή
Ισιδώρα Σοφρώνη
Ελίνα Ψύλλα

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Παρασκευή Αθανασούλη, Ψυχολόγος (BSc), ΕΚΠΑ, Κλινική Νευροψυχολόγος (MSc) ΕΚΠΑ, Gestalt Ψυχοθεραπεύτρια, Μέλος της EAGT & της HAGT.

Κατερίνα Αλεξοπούλου, Αντλεριανή Ψυχοθεραπεύτρια, ECP, ΑΕΑΑΡ, ΜΕΑΚ, ΜΑΣΙΠ, C.P.G.S. Florida Atlantic Uni., M.A. Middlesex Uni. Συμβουλευτικής Ψυχολογίας και Ψυχοθεραπείας, με ειδίκευση στην Αντλεριανή Ψυχολογία, στη Συνθετική Προσέγγιση και στην Προσωποκεντρική Συμβουλευτική. Υπεύθυνη του Εκπαιδευτικού Προγράμματος στην Αντλεριανή Συμβουλευτική και Ψυχοθεραπεία της Ελληνικής Εταιρείας Αντλεριανής Ψυχολογίας.

Παναγιώτης Αλιφραγκής, ICPS-Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών.

Βάνα Αποστόλογλου, Εργοθεραπεύτρια, Msc Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας, Πτυχιούχος Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης Παντείου, Τελειόφοιτη Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Ψυχοδραματίστρια-Κοινωνικοθεραπεύτρια, ECP, μέλος του ΔΣ της Ε.Ε.Ψ.Ε.

Κυριακή Βαγενά, Ψυχολόγος, M.Sc., Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ψυχοθεραπεύτρια, Γραμμή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, Πρόγραμμα online Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Γενικό Νοσοκομείο Αττικής ΚΑΤ.

Πέτρος Βαγιακάκος, Ψυχοθεραπευτής, Επόπτης, BA, MSc., Ελληνικό Ινστιτούτο Παιγνιοθεραπείας & Δραματοθεραπείας «ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ», Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ε.Ε.Ψ.Ε.

Αλέξανδρος Βαλλίδης, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Εξαρτήσεων, Προσωποκεντρικός Ψυχοθεραπευτής, Μέλος του Ακαδημαϊκού και Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Κολλεγίου ICPS, της Πανελληνίας Ένωσης Επαγγελματιών Προσωποκεντρικής και Βιοματικής Προσέγγισης και του Δ.Σ. της ΕΕΨΕ.

Ακριβή Βρέντζου, Ψυχολόγος, Δραματοθεραπεύτρια.

Ελένη Γαστουγιώτου, MSc, Med, Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια, πτυχιούχος του Τμήματος Ψυχολογίας (ΕΚΠΑ) και του Παιδαγωγικού Τμήματος (ΕΚΠΑ), μεταπτυχιακή εκπαίδευση με ειδίκευση στη Θετική Ψυχολογία (Πάντειο Πανεπιστήμιο) και τη Λογοθεραπεία-Συμβουλευτική (ΕΚΠΑ), εξωτερική συνεργάτης του 10306.

Ηλίας Γκότσης, Κοινωνιολόγος, Ψυχοθεραπευτής, Κέντρο Ψυχοθεραπείας & Εκπαίδευσης «Συνηχήσεις».

Ειρήνη Δαβλέρη, Msc, PgDip, Ψυχολόγος Υγείας, Ψυχοθεραπεύτρια –Τραυματοθεραπεύτρια Focusing και Κλινικής Θεραπευτικής Ύπνωσης, Focusing Coordinator, Life Mentor.

Δώρα Δεδέσκη, Ψυχολόγος, Δραματοθεραπεύτρια, ECP, εκπαιδύτρια στο Ινστιτούτο Δραματοθεραπείας ΑΙΩΝ, μέλος της Ένωσης Δραματοθεραπευτών και Παιγνιοθεραπευτών Ελλάδας (ΕΔΠΕ).

Ζαφειρία Δετοράκη, Προσωποκεντρική – FOCUSING – Ψυχοθεραπεύτρια – Καθηγήτρια ICPS College for Humanistic Sciences, Σύμβουλος Εξαρτήσεων OKANA.

Ολγα Δημοπούλου, ECP, Επόπτρια, Θεραπεύτρια Σύνθετου Αναπτυξιακού Τραύματος (με εξειδίκευση στο Νευροθυμικό Σχισιακό Μοντέλο - NARM), Παιγνιοθεραπεύτρια.

Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου, Κοινωνική Λειτουργός, Δραματοθεραπεύτρια, Σκηνοθέτις, Μέλος της Ένωσης Δραματοθεραπευτών-Παιγνιοθεραπευτών Ελλάδας (ΕΔΠΕ).

Παύλος Ζαρογιάννης, Ψυχολόγος, Προσωποκεντρικός καί Focusing Βιωματικός Ψυχοθεραπευτής, Εκπαιδευτής, Επόπτης, Συν-διευθυντής του Ελληνικού Κέντρου Focusing.

Νικολέττα Ζήρα, ICPS-Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών.

Κία Θανοπούλου, MSc, EuroPsy, ECP, Ψυχολόγος,, Ψυχοθεραπεύτρια, Εκπαιδύτρια και Επόπτρια. Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας-Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής.

Μενέλαος Θεοδωρουλάκης, PhD Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας «ΑΡΓΩ» και τού Δ.Σ. της Πανελλαδικής Ένωσης για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανάταξη Π.Ε.Ψ.Α.Ε.Ε.

Αλέξιος Καββαδάτος, Ψυχολόγος, Msc, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.).

Κωνσταντίνος Καλλιγιάννης, Κοινωνικός Ψυχολόγος, Ψυχοδραματιστής-Κοινωνικοθεραπευτής, Ινστιτούτο Ψυχοδράματος-Κοινωνικοθεραπείας, Συνεργάτης του Ανοικτού Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου.

Μιχάλης Καλλιφρονάς, Ιατρός, Προσωποκεντρικός Ψυχοθεραπευτής Focusing Βιωματικής Προσέγγισης, Κλινικός Επόπτης, Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ψυχοθεραπείας.

Λυδία Κανελλέα, Συμβουλευτική Ψυχολόγος (MSc), Ψυχοθεραπεύτρια Gestalt.

Μπέσσυ Καραγιάννη, Ψυχολόγος, Ψυχαναλύτρια Ομάδας, Μέλος του Ινστιτούτου Ομαδικής Ανάλυσης Αθηνών, της Group Analytic Society International και του ΔΣ του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων (ΣΕΨ).

Άννα Καραλή, Ψυχολόγος, Pg.Dip. στην Συμβουλευτική, ECP. Συν-ιδρύτρια και συν-διευθύντρια του Ελληνικού Κέντρου Focusing, Ψυχοθεραπεύτρια, επόπτρια και εκπαιδύτρια στην Προσωποκεντρική και Focusing Βιωματική Ψυχοθεραπεία. Ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Προσωποκεντρικής και Βιωματικής Εταιρίας (ΕΠΒΕ) και της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Focusing (EFA).

Δέσποινα Καππή, Κοινωνιολόγος, Προσωποκεντρική ψυχοθεραπεύτρια.

Αναστασία Κασιώλα, M.Sc., Ψυχοθεραπεύτρια, Συστημική-Οικογενειακή Θεραπεύτρια, Γενικό Νοσοκομείο Αττικής ΚΑΤ.

Μαρία Κεφαλοπούλου, Κοινωνική Ψυχολόγος, PhD., Εκπαιδευτρια και Επόπτρια Εκπαιδευτών στην Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία, στο Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών ICPS.

Εύη Κλαδούχου, MA, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας, Ψυχοθεραπεύτρια, Εξειδικευμένη σε ζητήματα Ταυτότητας & Φύλου.

Δήμητρα Κλεινάκη, Ψυχολόγος, Προσωποκεντρική ψυχοθεραπεύτρια.

Μάντα Κοτούλα, ICPS-Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών.

Χρήστος Κουφουδάκης, Ψυχοθεραπευτής, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας.

Αγάθη Λακιώτη, Ph.D., Κλινική ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια, Ελληνικό Ινστιτούτο Θεραπείας Εστιασμένης στο Συναίσθημα.

Πάνος Μαβιτζής, Ψυχοθεραπευτής, Διευθυντής Εργαστηρίου 'Ψυχοθεατρολογία', Επιστημονικός Διευθυντής Κέντρου 'Αρμονική Γέννησις'.

Ζωή Μαργέλη, Ψυχολόγος, Παιγνιοθεραπεύτρια, Συνεργάτις του Ελληνικού Ινστιτούτου Παιγνιοθεραπείας και Δραματοθεραπείας «ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ».

Ελπίδα Μαρίνου, Ψυχολόγος, Ψυχοθεραπεύτρια-Δραματοθεραπεύτρια, Ειδική Παιδαγωγός (MSc), ECP, εκπαιδευτρια στο Ψυχοθεραπευτικό κέντρο «ΤΟ ΕΡΜΑ», μέλος της Πανελλήνιας Επαγγελματικής Ένωσης Δραματοθεραπευτών-Παιγνιοθεραπευτών (ΠΕΕΔΠ) και της Αμερικανικής Ένωσης Ομαδικής Ψυχοθεραπείας (AGPA).

Ελλη Μητρούτσικου, Ψυχολόγος, Ψυχοδραματίστρια-Κοινωνικοθεραπεύτρια, Ινστιτούτο Ψυχοδραμάτος-Κοινωνικοθεραπείας, απόφοιτος του Ινστιτούτου Διαγνωστικής Ψυχολογίας, Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο, μέλος του ΔΣ της Ε.Ε.Ψ.Ε.

Λίλιαν Μουμουλέτσα, Ψυχολόγος Υγείας, BSc (Hons), MSc, Γνωσιακή - Συμπεριφοριστική Ψυχοθεραπεύτρια, Παιγνιοθεραπεύτρια, EMDR, MBSR, Μέλος της Πανελλήνιας Επαγγελματικής Ένωσης Δραματοθεραπευτών-Παιγνιοθεραπευτών (ΠΕΕΔΠ).

Δημήτρης Μοσχονάς, Ψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής, Ψυχαναλυτής Ομάδας, Ινστιτούτο Ομαδικής Ανάλυσης Αθηνών, Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο, Επίτιμος Πρόεδρος της Ε.Ε.Ψ.Ε.

Φωτεινή Μουτάφη, Ψυχολόγος, τελειόφοιτη Δραματοθεραπεύτρια στο Ελληνικό Ινστιτούτο Δραματοθεραπείας και Παιγνιοθεραπείας «ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ», ελεύθερη επαγγελματίας, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο με εφήβους και ενήλικες.

Ερασμία Μπασιούκα, Σωματική Ψυχοθεραπεύτρια BA, ECP, Συντονίστρια Σχολών Γονέων, Πρόεδρος τής ΠΕΣΩΨ και μέλος του ΔΣ της Ε.Ε.Ψ.Ε.

Κωνσταντίνος Μωρόγιαννης, Ψυχίατρος, Ομαδικός Αναλυτής, Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου Ομαδικών Αναλυτών (ΕΔΟΑ).

Μαρία Ντεβέ, Ψυχολόγος, MSc, Επιστημονικά υπεύθυνη του Κέντρου Ημέρας της Πανελλαδικής Ένωσης για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανεξέλιξη-Π.Ε.Ψ.Α.Ε.

Βασιλική Πάνου, Ψυχολόγος Msc, Ψυχοθεραπεύτρια, Γενικό Νοσοκομείο Αττικής ΚΑΤ.

Αφροδίτη Πανταγούτσου, Ψυχιατρική Εργοθεραπεύτρια, Εικαστική Ψυχοθεραπεύτρια, ECP, Α' Ψυχιατρική κλινική ΕΚΠΑ - Αιγινήτειο Νοσοκομείο, και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας για την Εικαστική Θεραπεία (EFAT), επόπτρια σπουδαστών εικαστικής ψυχοθεραπείας και συνεργάτης του ΕΜΣΤ.

Ευρώπη Παπαδοπούλου, Ψυχολόγος, Κοινωνιολόγος, Ψυχοθεραπεύτρια, Επόπτρια Gestalt, ECP, Μέλος της EAGT και της HAGT..

Χάρης Παρασκευοπούλου, Προσωποκεντρική και Focusing Βιοματική Ψυχοθεραπεύτρια.

Θεοδώρα Σκαλή, μέλος ΕΔΙΠ Ψυχολογίας, Msc, PhD, της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με γνωστικό αντικείμενο «Αναπτυξιακή Ψυχολογία, Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία και Δυναμική Ομάδας» και Συστημική και Ομαδική Ψυχοθεραπεύτρια, ECP, GCP. Ασκεί κλινικό, ερευνητικό και εποπτικό έργο στην Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ- Αιγινήτειο Νοσοκομείο, καθώς και σε διάφορα άλλα θεραπευτικά και μη θεραπευτικά πλαίσια.

Ισιδώρα Σοφρώνη, MSc, Αντλεριανη Ψυχοθεραπευτρια, BA, MSc, ECP, ΑΕΑΑΡ, μέλος της επιστημονικής επιτροπής, της επιτροπής Δεοντολογίας και εκπαιδευτρια της Ελληνικής Εταιρείας Αντλεριανής Ψυχολογίας (ΕΕΑΨ).

Στέλλα Σπανού, Ψυχολόγος, Msc, Συστημική θεραπεύτρια ατόμου-ομάδας-οικογένειας.

Δήμητρα Σταύρου, Ψυχολόγος, Δραματοθεραπεύτρια, Κοιν. Ανθρωπολόγος.

Ασπασία Στεφάνου, Ψυχολόγος, Συστημική ψυχοθεραπεύτρια, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ), «Συμβουλευτική Ψυχολογία & Συμβουλευτική στην Ειδική Αγωγή, την Εκπαίδευση και την Υγεία» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Γιάννης Τόλλος, MD. MSc., ψυχίατρος-ψυχοθεραπευτής, Συστημική Ψυχοθεραπεία, δόκιμο μέλος στην Επιστημονική Εταιρεία Επαγγελματιών Ψυχικής Υγείας (ΕΕΣΚΕΨΟ).

Ελενα Τράγου, PhD, ψυχολόγος, ψυχοθεραπεύτρια, εκπαιδευτικός, ερευνήτρια και συγγραφέας.

Φώφη Τριγάζη, Φυσικοθεραπεύτρια ειδικευμένη στην Νευρολογία (N.D.T therapist), Δραματοθεραπεύτρια –The Institute of Dramatherapy U.K (τακτ. μέλος ΕΔΠΕ), Ομαδική Αναλύτρια και Θεραπεύτρια Ζεύγους & Οικογένειας (τακτ. μέλος ΕΕΟΑΟΨ), Επόπτρια με εκπαίδευση στη Δημιουργική προσέγγιση και την Καταξιοτική προσέγγιση. Εργάζεται στο Κέντρο Ψυχοθεραπείας μέσα από την Τέχνη Connective Drama.

Ιωάννης Κ. Τσέγκος, Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής Ομάδας, Δ/ντής του Εκπαιδευτικού-Ερευνητικού Τομέως του Ανοικτού Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου και της Εκδοτικής Σειράς "Σύγχρονη Ψυχοθεραπεία", Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ομαδικής Ανάλυσης Αθηνών.

Νάσια Φάντη, Ψυχολόγος, Προσωποκεντρική ψυχοθεραπεύτρια.

Βίκη-Αγγελική Χαντζή, ICPS-Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών.

Μαρία Χατζηαναστασίου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας-Υπαρξιακή Ψυχοθεραπεύτρια, EFT Θεραπεύτρια Ζεύγους-Σεξολόγος.

Ευτυχία Χριστοδήμου, Σωματική Ψυχοθεραπεύτρια, Επόπτρια στη Ραϊχική Ανάλυση, Μέλος της ΠΕΣΩΨ καί της ΕΑΒΡ.

Ελίνα Ψύλλα, Ψυχοθεραπεύτρια, Δραματοθεραπεύτρια, E.C.P., Επόπτρια Επαγγελματιών Ψυχικής Υγείας, Εκπαιδευτρια Δραματοθεραπείας στο Ελληνικό Ινστιτούτο Δραματοθεραπείας και Παιγνιοθεραπείας «ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ».

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α΄

Συντονιστής: Δημήτρης Μοσχονάς

Παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών (competencies) των θεραπευτών στην: Ομαδική Ανάλυση, Συστημική Ψυχοθεραπεία, Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία, Θεραπεία μέσω Τέχνης και Θεραπεία στο Τραύμα

Δημήτρης Μοσχονάς, Όλγα Δημοπούλου, Έλενα Τράγου, Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου, Αλέξανδρος Βαλλίδης

Στην Ευρωπαϊκή εταιρεία ψυχοθεραπείας έχει δημιουργηθεί ένα αρχείο σε σχέση με τις απαραίτητες δεξιότητες που πρέπει να έχει ένας ψυχοθεραπευτής (EAP, 2013) . Αυτό το αρχείο έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την στήριξη του πάγιου αιτήματος της EAP για την ανάδειξη της ψυχοθεραπείας ως ξεχωριστού επαγγέλματος. Σε αυτά τα πλαίσια από τον Μάρτιο του 2023 έχει δημιουργηθεί στην Ευρωπαϊκή Εταιρεία Ψυχοθεραπείας μια ομάδα εργασίας υπό την αιγίδα της επιτροπής των κριτηρίων εκπαίδευσης και Πιστοποίησης (European Training Standards Committee), μια ομάδα εργασίας για την ανάπτυξη κειμένων που αναπτύσσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των θεραπευτών ανά προσέγγιση. Στο συγκεκριμένο συμπόσιο, οι συμμετέχοντες θα παρουσιάσουν ενδεικτικά τη σύνδεση των χαρακτηριστικών στις προσεγγίσεις που έχουν εκπαιδευτεί:

- Συστημική Ψυχοθεραπεία
- Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία
- Ομαδική Ανάλυση
- Θεραπεία μέσω τέχνης
- Τραυματοθεραπεία

Τα χαρακτηριστικά του ψυχοθεραπευτή θα συνδεθούν με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και η παρουσιάσεις θα εστιάζουν στη διαδικασία/διεργασία της θεραπείας. Τέλος, θα συζητηθούν οι δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τους ψυχοθεραπευτές στη νέα πραγματικότητα της online ψυχοθεραπείας.

Το “Transition to 8” project στην Ελευσίνα (2020-2023)

Δώρα Σκαλή

Αφορά μια πολυτροπική (ποσοτική έρευνα, ποιοτική έρευνα, συνεδρίες κοινωνιοδράματος, μέτρηση βιοδεικτών των συμμετεχόντων στις συνεδρίες, αποτύπωση των αποτελεσμάτων σε digital μορφή, δημιουργία καλλιτεχνημάτων, παρουσίαση ποικιλοτρόπως αυτών), συμμετοχική μελέτη

διερεύνησης των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των κατοίκων της κοινότητας της Ελευσίνας, καθώς και της κινητοποίησης αυτής. Πραγματοποιήθηκε από σύμπραξη και συνεργασία τριών φορέων: Την ερευνητική ομάδα του ΕΚΠΑ-Τμήμα Ψυχολογίας (ψυχολόγοι και ψυχοθεραπευτές), την ομάδα του ερευνητικού κέντρου ΑΘΗΝΑ και την startup Μέντωρ.

Αποτελεί μέρος του εν εξελίξει διεπιστημονικού έργου «*Transition to 8: Bridging Social things, tech and contemporary art*», που στοχεύει να συνδέσει τα προεξάρχοντα κοινωνικά ζητήματα της πόλης της Ελευσίνας με τη σύγχρονη τέχνη, εν όψει της Ελευσίνας ως πρωτεύουσα της Ευρώπης. Πολιτισμού το 2023. Μέσω μιας διεπιστημονικής ομάδας κοινωνικών επιστημόνων, επαγγελματιών του χώρου του πολιτισμού, των νέων τεχνολογιών και της ψηφιακής επικοινωνίας, καλλιτεχνών και εκπροσώπων της κοινότητας, προσπαθούμε να αποτυπώσουμε το ζην στην Ελευσίνα, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, και να αξιοποιήσουμε το συλλεγέν υλικό για να εμπνεύσουμε την καλλιτεχνική παραγωγή για να κινητοποιήσει την τοπική κοινωνία αλλά και την κοινωνία άλλων ευρωπαϊκών πόλεων για την αντιμετώπιση συναφών θεμάτων.

Προσκαλέσαμε λοιπόν τους κατοίκους της Ελευσίνας να παρουσιάσουν τις απόψεις, τους προβληματισμούς και τις εμπειρίες τους σχετικά με τη ζωή τους στην Ελευσίνα σε συνεδρίες κοινωνιοδράματος, των οποίων οι θεματικοί άξονες βασίστηκαν σε προηγηθείσα έρευνα- μέσω συνεντεύξεων με θεσμικούς εκπροσώπους και εκπροσώπους συλλογικοτήτων της πόλης και συμπλήρωσης ερωτηματολογίων - και επεξεργασία του συλλεγέντος υλικού. Κατά τη διάρκεια των συνεδριών του κοινωνιοδράματος συλλέξαμε πολυαισθητηριακά και βιωματικά δεδομένα, μέσω ακουστικής, οπτικής και βιομετρικής καταγραφής, καθώς και ημερολόγια πεδίου από συμμετέχοντες παρατηρητές εκπαιδευμένους στον ενσώματο συντονισμό. Τα δεδομένα επεξεργάζονται επί του παρόντος με πολυαισθητηριακό τρόπο (εικόνα-κίνηση-λόγος-βιομετρικοί δείκτες) από τους συμμετέχοντες παρατηρητές, που σχεδιάζουν τα κύρια θέματα, εντοπίζοντας σημαντικές σκηνές και χαρτογραφώντας τη σειρά των σκηνών κατά τη διάρκεια κάθε συνεδρίας. Η συστηματική αυτή χαρτογράφηση των διεργασιών στις συνεδρίες μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί για διάφορους σκοπούς:

Σε επίπεδο έρευνας κοινωνικών επιστημών, τα δεδομένα μέσα από πολυεπίπεδη ανάλυση μορφοποιήθηκαν σε μια πολύπλοκη πολυεπίπεδη απεικόνιση των ποικίλων οπτικών των κατοίκων της Ελευσίνας - που ήταν ερευνητές και τα ερευνώμενα υποκείμενα ταυτόχρονα - σε σχέση με τις συλλογικές τους ανησυχίες. Επεξεργασμένα δεδομένα από τις συνεδρίες κοινωνιοδράματος δόθηκαν σε καλλιτέχνες, με τη μορφή ηχητικών, οπτικών και λεκτικών στοιχείων, και αποτέλεσαν τη βάση υλικού για καλλιτεχνική παραγωγή ποικίλου είδους (μουσική, visual arts projects). Μέσω του διεπιστημονικού και διεθνούς χαρακτήρα του, το έργο υπερβαίνει την κινητοποίηση της τοπικής κοινότητας, στη γεφύρωση ανθρώπων και κοινοτήτων μεταξύ των χωρών, υποδεικνύοντας τα κοινά κοινωνικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες και δημιουργώντας δυνατότητες για κοινές δράσεις στην αντιμετώπισή τους.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Β΄

Συντονίστρια: Κία Θανοπούλου

Πρόγραμμα on-line Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306

Σκοπός αυτού του συμποσίου είναι να παρουσιαστεί το έργο του προγράμματος online-Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής της γραμμής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης 10306, ένα πρόγραμμα σχεδιασμένο να προσφέρει ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις βραχείας διάρκειας και από απόσταση σε άτομα που δεν έχουν πρόσβαση σε ψυχοθεραπευτικές υπηρεσίες λόγω γεωγραφικών, κοινωνικών ή άλλων περιορισμών.

Μερικά θέματα που θα επεξεργαστούμε στο συμπόσιο είναι πως γίνεται το πέρασμα από το επείγον της τηλεφωνικής γραμμής στο πρόγραμμα της βραχείας online ψυχοθεραπείας, ποια τα κριτήρια με τα οποία παραπέμπονται οι εξυπηρετούμενοι και ποιο το πλαίσιο που στηρίζει την θεραπευτική εργασία (Γαστουγιώτου-Σπανού), πως οι θεραπευτές διαπραγματεύονται τους θεραπευμένους τόσο τα όρια του θεραπευτικού πλαισίου -πόσο ευέλικτα , πόσο αυστηρά-αλλά και το περιορισμένο αριθμό συνεδριών (Βαγενά), πως λειτουργεί η απόσταση της online ψυχοθεραπείας , πότε εμποδίζει και πότε διευκολύνει τη θεραπευτική διεργασία (Τόλλος,) και πως όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ψυχικού χώρου κρατήματος και εμπεριέχουν (Στεφάνου).

Το πέρασμα από το επείγον της τηλεφωνικής γραμμής στο Πρόγραμμα online-Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306

Ελένη Γαστουγιώτου, Στέλλα Σπανού

Η λειτουργία του προγράμματος ψυχοθεραπείας αποτελεί ένα πέρασμα από το επείγον της τηλεφωνικής γραμμής σε ένα δομημένο πλαίσιο online-βραχείας ψυχοθεραπείας με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η επικοινωνία στην τηλεφωνική γραμμή βασίζεται στο εδώ και τώρα, το επείγον και το άμεσο, ενώ οι online συνεδρίες παρέχουν έναν χώρο με καθορισμένο συμβόλαιο, όπου ο καλών γίνεται θεραπευόμενος, ο ακούων θεραπευτής και το αίτημα του επείγοντος μπορεί να διερευνηθεί και να μετεξελιχθεί μέσω της θεραπευτικής σχέσης. Σκοπός του προγράμματος είναι αφενός να στηρίζει τους θεραπευόμενους που – για λόγους απόστασης, προσωπικών δυσκολιών ή/και άλλων παραγόντων – δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και αφετέρου να λειτουργήσει ως γέφυρα διασύνδεσης με τοπικούς φορείς ψυχικής υγείας. Ήδη από την αρχή της υπηρεσίας, η εξέλιξη της αντανακλάται μέσα από την πορεία θεραπειών και θεραπευόμενων. Παράλληλα η δομή καλείται να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και των μελών της.

Η λειτουργία του ορίου στο Πρόγραμμα Online-Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306

Κυριακή Βαγενά

Η έννοια του ορίου αποτελεί μια περιγραφική κατηγορία της διαμόρφωσης της θεραπευτικής σχέσης είτε εξελίσσεται δια ζώσης είτε από απόσταση. Το πλαίσιο

που τίθεται κατά την έναρξη των συναντήσεων, στο Πρόγραμμα online-Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306, είναι μια συνθήκη που ο/η θεραπευτής/τρια χρησιμοποιεί για να προστατεύσει και να ενδυναμώσει τη διαδικασία καθώς και να αντλήσει πληροφορίες που θα διαμορφώσουν τις υποθέσεις του. Στη συστημική θεραπεία και συμβουλευτική ο ορισμός κι η αμφισβήτηση των οριοθετήσεων αποτελεί σημαντικό θέμα συζήτησης. Το πλαίσιο των συνεδριών αποτελεί ένα νέο χώρο, όπου ο/η θεραπευόμενος/η μπορεί να πειραματιστεί σε σχέση με τα όρια και ενδεχομένως να ανακαλύψει νέες πτυχές του εαυτού σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Τα όρια αφορούν όλες τις φάσεις της συμμετοχής στο πρόγραμμα, την έναρξη, τη σύνδεση και το τέλος.

Ο εικονικός χώρος ως σημείο συνάντησης. Το ζήτημα της απόστασης στην Online Ψυχοθεραπεία.

Ιωάννης Τόλλος

Η πανδημία Covid-19 μετέβαλε δραματικά την ψυχοθεραπευτική πρακτική, επιτρέποντας την ανάδυση της online ψυχοθεραπείας ως τη μοναδική, τότε, δυνατότητα θεραπευτικής συνάντησης. Έχει πλέον αποδειχθεί ότι τα θεραπευτικά οφέλη της online ψυχοθεραπείας είναι συγκρίσιμα της δια ζώσης ψυχοθεραπείας, καθιστώντας την ως θεραπευτική επιλογή ακόμη και μετά το πέρας της πανδημίας. Μπορεί η φυσική απόσταση θεραπευτή - θεραπευόμενου κατά την online ψυχοθεραπεία να δημιουργεί περιορισμούς ως προς την διΰποκειμενική βίωση της θεραπευτικής διεργασίας, παράλληλα ωστόσο μπορεί να αναδείξει νέες δυνατότητες τόσο στο μικρο-επίπεδο της συνεδρίας καθ' αυτής, όσο και στο μακρο-επίπεδο της ψυχοθεραπείας συνολικά. Ο εικονικός χώρος (virtualspace) όπου εκτυλίσσεται η online ψυχοθεραπεία αναδιαμορφώνει τη θεραπευτική διεργασία, δημιουργώντας γόνιμους προβληματισμούς σε σχέση με τη λειτουργία της ψυχοθεραπείας εν γένει.

Ψυχικό κράτημα και εμπειρία στα πλαίσια του Προγράμματος Online - Βραχείας Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής 10306

Ασπασία Στεφάνου

Η ψυχοθεραπεία είναι αναντίρροπα μία πολύπλοκη, πολυεπίπεδη και δυναμική διεργασία που προάγει σημαντικές αλλαγές στις γνωστικές, τις συγκινησιακές, σχεσιακές, αλλά ακόμη και τις νευροβιολογικές λειτουργίες του ανθρώπου. Η online ψυχοθεραπεία, ο διαδικτυακός χώρος, και η διαδικτυακή σχέση που δημιουργούνται στα πλαίσια αυτής προσθέτουν μία ακόμη μεταβλητή στην εξίσωση της ψυχοθεραπείας. Οι κοινοί θεραπευτικοί παράγοντες όπως για παράδειγμα: τα προσωπικά χαρακτηριστικά τόσο του θεραπευτή όσο και του θεραπευόμενου, οι προσδοκίες τους από τη ψυχοθεραπεία, η δομή και το πλαίσιο της θεραπείας, και η θεραπευτική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ τους άλλες φορές διευρύνονται και άλλες φορές περιορίζονται από τη συνθήκη που δημιουργεί το online πλαίσιο. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρει το δομημένο online ψυχοθεραπευτικό πλαίσιο, και έχοντας επίγνωση των περιορισμών που αυτό συνεπάγεται, ο θεραπευτής προσπαθεί να λειτουργήσει

σαν «μεταμορφωτικός νους», εμπειρεύοντας τις εμπειρίες των θεραπευόμενων, και συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός ψυχικού χώρου κρατήματος.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Γ΄

Συντονίστρια: Δώρα Σκαλή

Πρώτες βοήθειες στην Ψυχική Υγεία

Γίνεται? Πώς? Ποιο το νόημα? Ποιος ο στόχος? Βοηθητική? Μη βοηθητική παρέμβαση?

Σύντομη εισήγηση: Δώρα Σκαλή, Μαρία Ντεβέ: Process παρέμβασης

Δώρα Σκαλή: Πότε απαντάμε? Πότε πάμε? Τι σημαίνει βοηθάω σε μια τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης στην κρίση? Τι σημαίνει "πάω" να βοηθήσω στο πεδίο (δυνατότητες, περιορισμοί, γινόμαστε ευφάνταστοι, κ.λπ.)? Διαφορετικότητα παρέμβασης?

Μαρία Ντεβέ: Ως τι πάμε? Ως επαγγελματίες? με τι στόχο? Πώς συνδεόμαστε/συνομιλούμε με την τοπική κοινότητα?

Σύντομη εισήγηση: Μενέλαος Θεοδωρουλάκης, Αλέξιος Καββαδάτος:

Παρέμβαση και Πρόληψη

Μενέλαος Θεοδωρουλάκης: Πώς γίνεται η παρέμβαση στο πεδίο σε συνθήκες κρίσης?

Αλέξιος Καββαδάτος: Κινητές Μονάδες: Σε τι συνθήκες? Πώς? Επαγγελματίας Ψυχικής Υγείας στον τόπο/χώρο των ασθενών: Ως τι? Με τι στόχο?

Βιβλιογραφία

ΠΟΥ-Πρώτες Βοήθειες στην Ψυχική Υγεία για εργαζόμενους στο πεδίο

<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44615/9786188273719-gre.pdf>

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Δ΄

Συντονίστρια: Βασιλική Καραγιάννη

Αναστοχασμός για τις σωματικές διεργασίες στην θεραπευτική σχέση: Το σώμα της/του ψυχοθεραπεύτριας/η σαν ένα ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό- συναισθηματικό και ψυχικό αρχείο

Ηλίας Γκότσης

Ο εαυτός και το σώμα ως αρχείο

Στην εισήγηση θα παρουσιαστεί μία πρακτική που αξιοποιείται στην εκπαίδευση, στην εποπτεία και σε θεραπευτικές παρεμβάσεις με τίτλο: "Το σώμα σαν ένα ιστορικό/κοινωνικό/ πολιτικό/συναισθηματικό/ψυχολογικό αρχείο".

Η βασική ιδέα είναι ότι ο εαυτός συγκροτείται ως αρχειακό υλικό μέσα στο συστημικό πλαίσιο το οποίο προσδιορίζεται από τους δείκτες του χώρου, του χρόνου, των σχέσεων και του περιεχομένου. Το σώμα είναι ο φυσικός χώρος που

υποδέχεται τις φωνές που έρχονται από τα εξωτερικά συστήματα που επικοινωνούν με τον εαυτό.

Αυτά τα συστήματα είναι σε μία άμεση διαπροσωπική σχέση με το υποκείμενο που υποδέχεται τις φωνές τους όπως είναι για παράδειγμα η οικογένεια και οι σημαντικοί άλλοι και αποτελούν τον πρώτο κύκλο επιδράσεων.

Υπάρχουν όμως ευρύτερα συστήματα, έμβια και μη έμβια που είναι σε μία έμμεση σχέση τόσο με το υποκείμενο όσο και με τα στενά συστήματα που επιδρούν σε αυτό. Οι φωνές από το ευρύτερο κοινωνικό, ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο, επιδρούν εξίσου ισχυρά με τις φωνές από τα πρωταρχικά συστήματα των σημαντικών άλλων, ιδιαίτερα καθώς ο εαυτός εικονοποιείται και βιώνεται μέσα στον διαδικτυακό κόσμο.

Το σώμα είναι ένα ιστορικό αρχείο καθώς υποδέχεται συνεχείς εγγραφές μέσα στον βιωμένο χρόνο, αλλά και λόγω των διαγενεακών μεταδόσεων τόσο του τραύματος όσο και του αποθέματος.

Κοινωνικό γιατί υπάρχουν επιδράσεις από την κουλτούρα και τον πολιτισμό, τις αξίες και την ηθική. Οι επιδράσεις είναι άλλοτε έμμεσες και άλλοτε ασκούν με έναν άμεσο τρόπο κανονιστικές πολιτικές για τη χρήση του σώματος, για το βίωμα του συναισθήματος για τα αξιακά και ηθικά πλαίσια.

Το σώμα είναι ένα πολιτικό αρχείο γιατί σε αυτό έχουν ασκηθεί βιοπολιτικές από την παιδεία, την θρησκεία, τον κυρίαρχο επιστημονικό λόγο. Γιατί επίσης έχει αποικιοποιηθεί, εμπορευματοποιηθεί ή έχει εργαλειοποιηθεί από την κουλτούρα της απόλαυσης και του θεάματος.

Το σώμα επίσης είναι ένα συναισθηματικό αρχείο γιατί έχει βιώσει είτε ως υποκείμενο είτε ως ετεροβίωμα μια σειρά συναισθημάτων, που αναδύονται μέσα από τις εμπειρίες του εαυτού ή των σημαντικών άλλων. Ψυχικό γιατί έχουν καταγραφεί μια σειρά από ψυχικές διεργασίες που είναι συνδεδεμένες είτε με το ενδοψυχικό είτε με το συστημικό πεδίο.

Κρανιοεγκεφαλικές Κακώσεις: Ψυχοθεραπευτικοί Στόχοι υπό το Πρίσμα της Νευροψυχολογικής Εκτίμησης

Παρασκευή Αθανασούλη

Τα άτομα, τα οποία έχουν υποστεί κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, μπορεί να παρουσιάζουν σωματικά και γνωστικά ελλείμματα, αλλαγές στην προσωπικότητα και διαταραχές διάθεσης. Η Ψυχοθεραπεία κερδίζει συνεχώς τη θέση της ως αναγκαία παρέμβαση για την ολιστική αντιμετώπιση των συνοδών συμπτωμάτων μετά από κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις.

Επίσης, η Ψυχοθεραπεία ως παρέμβαση βοηθά στην εξατομικευμένη και εύστοχη αντιμετώπιση. Ως ψυχοθεραπευτές/ριες μπορούμε να επικεντρωθούμε στην αντιμετώπιση των συνοδών αγχωδών, καταθλιπτικών συμπτωμάτων, καθώς και των συμπτωμάτων του μετατραυματικού στρες. Σε αυτή την παρουσίαση θα μιλήσουμε για τις νευροψυχολογικές πληροφορίες που χρειάζεται να λάβουμε ως ιστορικό ή να έχουμε υπόψη κατά τη διάρκεια των συνεδριών και πώς αυτές επηρεάζουν τους ψυχοθεραπευτικούς στόχους, υπό το πρίσμα της πρόσφατης κυρίως επιστημονικής έρευνας.

Όμάδα Περιθαλπόντων πασχόντων από χρόνια σωματικά νοσήματα: μία ομαδικοαναλυτική προσέγγιση

Βασιλική Καραγιάννη, Ιωάννα Κατσούρη, Ιωάννης Κ. Τσέγκος

Άνοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο

Η ανακοίνωση του χρόνιου νοσήματος συνιστά σημαντικό παράγοντα κρίσης και στρές, τόσο για τον ίδιο τον ασθενή όσο και για την οικογένειά του. Νοσήματα όπως, πολλαπλή σκλήρυνση, αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια, άνοια, νόσος Parkinson, κλπ., με άσαφή και μακρόχρονο χρονικό όριζοντα, δημιουργούν σημαντικές επιπτώσεις, καθώς καθιστούν την καθημερινότητα κοπιαστική, αφαιρώντας από τους πάσχοντες την πλήρη λειτουργικότητά τους και δημιουργούν την αναγκαιότητα της φροντίδας από κάποιον άλλον. Οί περιθάλλοντες, αντιμετωπίζουν, αφ' ενός, πρακτικά ζητήματα, τό κοινωνικό και ψυχολογικό βάρος της νόσου που εξελίσσεται, αφ' άλλου, την αναπόφευκτη απώλεια του αγαπημένου τους προσώπου. Παράλληλα, ή φροντίδα του ατόμου με χρόνια νόσημα επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον περιθάλλοντα και επιφέρει σημαντικές συνέπειες και αλλαγές στην λειτουργία και τή δυναμική της οικογένειας.

Στην παρούσα παρουσίαση θά αναφερθούμε στην λειτουργία μίας υποστηρικτικής ομάδας περιθαλπόντων, με βάση την ομαδικοαναλυτική προσέγγιση, που στοχεύει τόσο στην ψυχοεκπαίδευση των περιθαλπόντων, όσο και στην υποστήριξη και την αυτοφροντίδα, ώστε να προληφθεί ή εξουθενώσει και τό τραύμα, με γνώμονα την διατήρηση της ποιότητας ζωής τόσο του πάσχοντα όσο και του περιθάλλοντα, αλλά και όλης της οικογένειας.

Η ασθένεια ως βίωμα απειλητικό και ανοίκειο

Ομάδες υποστήριξης καρκινοπαθών

Ευτυχία Χριστοδήμου

Η ασθένεια, και ιδιαίτερα ο καρκίνος, επιφέρει άμεσα με την αίσθηση της απειλής, του διαχωρισμού και της διαφορετικότητας.

Η ανάγκη της ψυχολογικής υποστήριξης γίνεται συχνά επιτακτική για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση της πιθανής αποδιοργάνωσης, που με τη σειρά της μπορεί να οδηγήσει σε παραίτηση ή ακόμη και κατάθλιψη. Στόχος είναι η ανάπτυξη της ποιότητας της ανθεκτικότητας στο δύσκολο και ανεξερεύνητο νέο δρόμο της ζωής. Αυτής που οδηγεί στην επανασύνδεση και στην εμπειρία μέσα από μία νέα οπτική και στάση.

Θα κατατεθεί η πολυετής βιοματική εμπειρία μας στην ομαδική υποστήριξη ασθενών με καρκίνο, που έγινε δυνατή στο πλαίσιο της συνεργασίας του Κέντρου Ψυχοθεραπείας και Συμβουλευτικής Βίλχελμ Ράιχ με το μη κερδοσκοπικό Σύλλογο Καρκινοπαθών Εθελοντών Φίλων Ιατρών (Κ.Ε.Φ.Ι).

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ε΄

Συντονίστρια: Μαρία Κεφαλοπούλου

Δουλεύοντας την Προσωποκεντρική Συμβουλευτική με εμφυλες κοινότητες

Η επιλογή των ΛΟΑΤΚΙ+ πελατών που κάνουν comingout μέσω της Προσωποκεντρικής Θεραπείας - Μια ερμηνευτική φαινομενολογική μελέτη I.P.A.

Παναγιώτης Αλιφραγκής

Αυτή η μελέτη σχεδιάστηκε για να διερευνήσει τον αντίκτυπο της προσωποκεντρικής θεραπείας (PCT) στην επιλογή του comingout των ΛΟΑΤΚΙ+ πελατών. Ο όρος "ComingOut" είναι μια συντομευμένη μορφή του "comingout of the closet", το οποίο είναι μια μεταφορά για την αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού και/ή της τρανσέξουαλ ιδιότητας κάποιου. Κατά κάποιον τρόπο, είναι η βασική προϋπόθεση ενός ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμου να βρίσκεται σε συμφωνία και πολλές φορές ο λόγος που αναζητά θεραπεία. Ο σημαντικότερος παράγοντας για τον αποχαρακτηρισμό της ομοφυλοφιλίας ως ψυχικής ασθένειας ήταν ο ακτιβισμός των λεσβιών και των ομοφυλόφιλων και οι προσπάθειες υπεράσπισής της στο πλαίσιο της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Εταιρείας (Drescher, 2009).

Στη μελέτη περιλαμβάνονται επτά συμμετέχοντες που παρακολούθησαν προσωπική θεραπεία ή/και ομάδες συνάντησης PCT. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων, οι οποίες περιλάμβαναν έως και 10-15 ερωτήσεις ανοικτού τύπου και διήρκεσαν περίπου 40-50 λεπτά. Οι συνεντεύξεις αναλύθηκαν με τη χρήση της Ερμηνευτικής Φαινομενολογικής Ανάλυσης - IPA. Από την ανάλυση προέκυψαν πέντε κύρια θέματα: η ανάγκη για ψυχοθεραπεία στους ΛΟΑΤΚΙ+ πελάτες, οι διαφορές των ψυχοθεραπευτικών προσεγγίσεων στους ΛΟΑΤΚΙ+ πελάτες, η επίδραση της θεραπευτικής σχέσης στους ΛΟΑΤΚΙ+ πελάτες, η επίδραση της PCT στην καθημερινή ζωή των ΛΟΑΤΚΙ+ πελατών, η επιλογή comingout των ΛΟΑΤΚΙ+ πελατών έναντι της επίδρασης της PCT.

Οι αντιλήψεις των λεσβιών για τις συνθήκες της Προσωποκεντρικής Προσέγγισης κατά τη διαδικασία της θεραπευτικής σχέσης

Νικολέττα Ζήρα

Η μελέτη αυτή διερεύνησε την αντίληψη και την εμπειρία των λεσβιών γυναικών στις βασικές προσωποκεντρικές συνθήκες μέσω της θεραπευτικής τους διαδικασίας.

Η ανάλυση έδειξε ότι οι τρεις βασικές συνθήκες της προσωποκεντρικής προσέγγισης γίνονται καλά αντιληπτές κατά τη διάρκεια των συνεδριών τους και ότι υπάρχει αντίκτυπος στη διαδικασία του coming out καθώς και στην αποδοχή του εαυτού τους.

Τα σχετικά αποτελέσματα σε αυτή τη συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων - λεσβίες ενήλικες γυναίκες - μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν την επίδραση που είχαν ως προς: α) την αυτοαντίληψη, όσον αφορά τον σεξουαλικό προσανατολισμό / ταυτότητα φύλου, β) την αυτοαποδοχή (του εαυτού τους στο

σύνολό του) γ) την ενθάρρυνση της αυτογνωσίας, προς την τάση πραγμάτωσης τους, δ) οι λόγοι για τους οποίους η γνώση των θεραπειών PCT σχετικά με τις ορολογίες ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό επηρεάζει την εμπειρία της προσωποκεντρικής θεραπείας από λεσβίες θεραπευόμενες.

Κάποια από τα βασικά ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας ήταν μεταξύ άλλων το φύλο και η γνώση του θεραπευτή ως προς τις ορολογίες και το κοινωνικό αντίκτυπο της συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων, παίζοντας σημαντικό ρόλο στη διαδικασία ώστε να γίνει η θεραπεία ακόμη πιο συμπεριληπτική.

Αναφέρθηκε, κατά πλειοψηφία, πόσο σημαντικό ήταν να ακούγονται χωρίς κρίση από τον θεραπευτή τους και ένιωσαν την αποδοχή στη θεραπευτική διαδικασία. Έχοντας βιώσει κριτική και αρνητικές συμπεριφορές κοινωνικά και προσωπικά, τόσο για την εικόνα τους όσο και για τη συμπεριφορά τους (σεξουαλικές και συναισθηματικές προτιμήσεις), αντιμετώπιζοντας ένα άτομο χωρίς όλα αυτά, τους έδωσε την ώθηση να σκάψουν ακόμη περισσότερο μέσα τους και να νιώσουν ελευθερία να εκφράσουν πώς νιώθουν.

Με δεδομένο ότι αυτό το group ανθρώπων έχει δηλώσει ότι έχει βιώσει κριτική και αρνητική συμπεριφορά, αναδεικνύεται το ερώτημα του κατά πόσο ως θεραπευτές, είμαστε συμπεριληπτικοί τόσο στο λόγο μας (ορισμοί), κατά πόσο αντιλαμβανόμαστε τη διαφορά του τραύματος και του συλλογικού τραύματος και πώς το προσεγγίζουμε. Το γεγονός ότι τα περισσότερα άτομα προτιμάνε να έχουν ως θεραπευτή ένα άτομο της κοινότητας αλλά κ μια προτίμηση στις γυναίκες, κατά πόσο οι κοινωνικές κατασκευές επηρεάζουν τη θεραπευτική διαδικασία κ πως αυτή εφαρμόζεται από το εκάστοτε θεραπευτή.

Κατά πόσο μπορούμε να αντιληφθούμε ότι η έκφραση δεν είναι ομοφοβική/κακοποιητική προς το άτομο αυτό, κατά πόσο αναγνωρίζεται η σημαντικότητα ως προς την ορολογία και το συλλογικό τραύμα της κοινότητας ώστε να κατανοούνται σε μεγαλύτερο βαθμό τα άτομα αυτά.

Τι σημαίνει να ανήκει ένα άτομο σε μια μειονότητα?

Οι θεραπευτικές συνθήκες της Προσωποκεντρικής σε άτομα ΛΟΑΤΚΙΑ+ η/και άτομα με αναπηρία. Φουκωική ανάλυση λόγου.

Δέσποινα Καππή

Το να φέρει ένα άτομο μια ή περισσότερες ταυτότητες (για παράδειγμα, να είναι άτομο με αναπηρία ή/ και να ανήκει στη ΛΟΑΤΚΙΑ+ κοινότητα) έρχεται μαζί με πολλά στερεότυπα για τις ομάδες στις οποίες ανήκει. Οι θεραπευτικές συνθήκες της Προσωποκεντρικής προσέγγισης μπορούν να διευκολύνουν το άτομο τόσο να αποδεχτεί τις ταυτότητές του ως κομμάτια της ύπαρξής του, όσο και να το βοηθήσουν να ενταχθεί ευκολότερα στο περιβάλλον του. Για να αναδειχθεί αυτό, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα με τέσσερις συμμετέχοντες και συμμετέχουσες, που μέσα από μια σειρά συνεδριών και μια συνέντευξη, μίλησαν για την εμπειρία τους, χρησιμοποιώντας δηλαδή τα εργαλεία της ποιοτικής μεθοδολογίας.

Η ανάλυσή των δεδομένων έγινε με την Φουκωϊκή μέθοδο, ώστε να αναδειχθεί η μοναδικότητα και η σημασία της κάθε εμπειρίας. Τα αποτελέσματα ήταν τα αναμενόμενα: τα άτομα δείχνουν μέσω της ψυχοθεραπείας να βελτιώνουν την αυτοεικόνα τους και να αποδέχονται της ταυτότητές τους. Θα έλεγα ότι σκέφτομαι το κάθε άτομο σαν ένα ψηφιδωτό με πολλά και διαφορετικά μεταξύ τους κομμάτια που συνθέτουν την ολότητά του. Τα κομμάτια αυτά είναι οι ταυτότητες που συνδέουν τα ανόμοια κομμάτια της μοναδικής εμπειρίας του κάθε ατόμου.

Αφηγήσεις κουίρ Προσωποκεντρικών συμβούλων ψυχικής υγείας: ένας αναστοχασμός για τη σημασία της αποδοχής, η θεματική ανάλυση μιας ομάδας εστίασης.

Κωτούλα Μάντα

Η έρευνα που αφορά τη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα στη Προσωποκεντρική προσέγγιση είναι περιορισμένη, κάτι που επέτρεψε την έρευνα σχετικά με τη σημασία της αποδοχής για τους κουίρ συμβούλους ψυχικής υγείας. Μέσα από τη θεματική ανάλυση μιας ομάδας εστίασης, έξι σύμβουλοι ψυχικής υγείας που προσδιορίζονται ως ΛΟΑΤΚΙ+ αποκαλύπτουν πώς βίωσαν και δόμησαν τη σημασία της αποδοχής. Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι θέματα της ετεροκανονικής κοινωνίας, την αυτοαποδοχή και την αποδοχή από τους άλλους. Εν συνεχεία εξετάζεται η εκπαίδευση των Προσωποκεντρικών συμβούλων γύρω από θέματα φύλου και σεξουαλικότητας και ο επηρεασμός της επαγγελματικής τους πρακτικής μέσα από αυτή. Τέλος, δομούνται τρεις τύποι θεραπευτή με βάση την αποδοχή προς τη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤ'

Συντονιστής: Κωνσταντίνος Καλλιγιάννης

«Ψυχοθεραπεία και Διαδικασία»

Παύλος Ζαρογιάννης

Από τον χώρο της νομικής και των δικαστηρίων στην χημεία και τα εργαστήρια της, από την εγελιανή φιλοσοφία στην μαρξιστική σύλληψη της ιστορίας και θεωρία παραγωγής, απότα μαθηματικά και την φυσική στην φιλοσοφία του A.N. Whitehead, η έννοια 'process' διήνυσε μακρύ δρόμο μέχρι να καταστεί στον 20^ο αιώνα «κοινός τόπος», και να εισχωρήσει τελικά στην ψυχολογική σκέψη και την ψυχοθεραπεία, διατηρώντας ωστόσο στην πολυσημία της, η οποία έγκειται στο ότι η εν λόγω έννοια μπορεί να αποδοθεί ταυτόχρονα ως διεργασία, επεξεργασία και διαδικασία.

Την ιδιαίτερη σχέση που ενυπάρχει πλέον ανάμεσα στην έννοια 'process' (διεργασία, επεξεργασία, διαδικασία) και την ψυχοθεραπεία (θεωρία, πρακτική, τεχνική, μέθοδος) θα προσπαθήσω να διερευνήσω στην εισήγηση αυτή βασιζόμενος κυρίως στο φιλοσοφικό και ψυχοθεραπευτικό έργο

του Eugene Gendlin (συνεργάτη του Carl Rogers), θεμελιωτή του Focusing, της Focusing-βιωματικής ψυχοθεραπείας, και της φιλοσοφίας του υπόρρητου.

Σύμφωνα με αυτό, 'process' και 'ψυχοθεραπεία' δεν αποτελούν δύο ξεχωριστές, εννοιολογικές κατηγορίες, τις οποίες συσχετίζει κανείς, ή όχι, κατά το δοκούν. Η σχέση τους είναι πιθανότατα βαθιά και πυρηνική: η ψυχοθεραπεία είναι, όχι απλά και όχι μόνο επεξεργασία και διεργασία 'περιεχομένων' (συμπεριφορές, εμπειρίες, ρόλοι, σκέψεις, συναισθήματα, όνειρα, αναμνήσεις, επιθυμίες, κλπ.), αλλά είναι η ίδια, πρώτιστα και κύρια, συνεχώς εξελισσόμενη διαδικασία· ποιότητα που χαρακτηρίζει τελικά όλες τις εκφάνσεις της. Δηλαδή: η εννοιολόγηση της ψυχοθεραπείας ως συνεχώς εξελισσόμενης διαδικασίας είναι δυνατόν να ριζοσπαστικοποιηθεί σε τέτοιο βαθμό που να μπορούμε να κατανοήσουμε και να περιγράψουμε τόσο τα διάφορα περιεχόμενα της, όσο και όλες τις (επιμέρους) διαστάσεις της, όπως π.χ. σύμπτωμα, παθολογία, διάγνωση, ομιλία, αφήγηση, έκβαση, θεραπευτής/εύτρια, θεραπευόμενος/η, κλπ., ως διαδικασίες, αλληλοσυσχετιζόμενες και αλληλοτροφοδοτούμενες βέβαια, ωστόσο πάντα ανοιχτές, πάντα γινόμενες, πάντα καθοδόν.

Γεγονός που καθορίζει εν τέλει, πέραν όλων των άλλων, την θέση και ηθική μας ως θεραπευτές/εύτριες προσωπικά, κοινωνικά, και πολιτικά.

FOCUSING και Εξαρτήσεις

Ζαφειρία Δετοράκη

Σε μια εποχή που οι εξαρτημένοι χρήστες ναρκωτικών είτε βρίσκονται σε προγράμματα απεξάρτησης, είτε έξω από αυτά, αντιμετωπίζονται σαν ταραγμένες ψυχές δίχως αύριο, περιθώριο, κίνδυνος για όσους βρεθούν στο δρόμο τους.

Σε μια εποχή που η συμπερίληψη είναι το ζητούμενο, αλλά και το δυσκολότερο να επιτευχθεί εφόσον προϋποθέτει βαθιά εσωτερική προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική αλλαγή.

Σε μια εποχή που αντιμετωπίζουμε τις εξαρτήσεις περισσότερο στη βάση της μείωσης της βλάβης και λιγότερο στη θεραπεία και επανένταξη.

Ο προσωποκεντρικός – focusing- θεραπευτής, εστιάζοντας στο δυνατό κομμάτι του εαυτού του θεραπευόμενου, στο κομμάτι του εαυτού του που δεν χρειάζεται και δεν επιθυμεί τις ουσίες, είναι σε θέση να ενδυναμώσει, να συντροφεύσει, να βοηθήσει τον άνθρωπο να σχετιστεί με την εσωτερική του δύναμη και όχι με τον φόβο, την απόρριψη και την αποτυχία.

Τι είναι η διαδικασία της εστίασης (FOCUSING). Πώς χρησιμοποιείται στη θεραπεία ουσιοεξαρτημένων ανθρώπων. Ποια είναι τα βήματα του συνοδού – θεραπευτή. Ποιες οι δυσκολίες του. Πώς ο θεραπευόμενος συναντά την ελπίδα.

Τό Πλαίσιο Αναφορᾶς καί οἱ Διεργασίες στήν Ψυχοθεραπευτική Κοινότητα
Κωνσταντῖνος Καλλιγιάννης, Ἰωάννης Κ. Τσέγκος
Ἀνοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο, Ἰνστιτοῦτο Ψυχοδράματος-Κοινωνικο-
θεραπείας

Ἡ ἐξέλιξη τῆς ὁμαδικῆς ψυχοθεραπείας στόν 20ο αἰῶνα σηματοδότησε τήν ἔμπρακτη ἐπιλογή νά συμπεριληφθεῖ ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καί τῶν ἀτόμων πού συνδέονται μαζί του σέ ἕνα ἐνιαῖο πεδίο παρατήρησης, πῶ ἄμεσο ἀπό ὅτι στήν ἀτομική ψυχοθεραπεία (Pines, 2020). Οἱ ὁμαδικοί ψυχοθεραπευτές υἰοθέτησαν καί ἐκτίμησαν ἀκόμα περισσότερο τήν προοπτική του "ἐδῶ καί τώρα", τῆς διεργασίας καί τῶν δυναμικῶν πού ἀναπτύσσονται στίς ὁμάδες τῶν ἀνθρώπων καί ἐπηρεάζουν ἄμεσα τὸ ἄτομο (Yalom, 1995). Ἡ παρατήρηση, ἀλλά καί ἡ ἀξιοποίηση τῶν ὁμαδικῶν διαδικασιῶν ἐνισχύθηκαν ἀκόμα περισσότερο μὲ τίς κοινοτικές προσεγγίσεις, δηλαδή τήν ψυχοθεραπεία μέσα σέ ἕνα σύστημα πολλαπλῶν ὁμάδων καί ἀλληλεπιδράσεων μεταξὺ θεραπευομένων καί θεραπευτῶν (Τσέγκος, 2012).

Παρουσιάζεται τό κοινοτικό πλαίσιο ἀναφορᾶς καί ἡ σημασία του ὅσον ἀφορᾶ στίς διεργασίες πού ἀναπτύσσονται στίς Ψυχοθεραπευτικές Κοινοότητες τοῦ Ἀνοικτοῦ Ψυχοθεραπευτικοῦ Κέντρου (Καθημερινή, Δεκαπενθήμερη καί Θερινή), οἱ ὁποῖες συνιστοῦν ἕνα πρότυπο μοντέλο Θεραπευτικῆς Κοινότητας «Δημοκρατικοῦ τύπου» καί καλύπτουν ὅλο τό φάσμα τῶν ψυχοδυναμικῶν καί κοινωνικοδυναμικῶν δραστηριοτήτων. Ἡ κύρια θεραπευτική τους προσέγγιση ἔχει ἐπηρεασθεῖ ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ὁμαδικῆς Ἀνάλυσης καί περιλαμβάνει Κοινωνικοθεραπευτικές Ὁμάδες, Ψυχόδραμα, Μεγάλες Ὁμάδες καθώς καί μικρές Ἀναλυτικές Ὁμάδες (Τσέγκος, 2002).

Στήν πορεία τῶν 43 χρόνων λειτουργίας, ἐπιβεβαιώνεται συνεχῶς ὅτι τό σταθερό πλαίσιο ἀναφορᾶς, τό δίκτυο τῶν μικρῶν καί μεγάλων ὁμάδων, ἐπιτρέπει καί ἐνισχύει τήν θεραπευτική διεργασία. Ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν κινητοποίηση τοῦ ὑγιοῦς μέρους τοῦ Ἐγῶ, τήν ἐπαναδομητική διεργασία τῆς προσωπικότητας, τή βελτίωση καί ἀποκατάσταση τῶν σχέσεων τοῦ ἀτόμου μὲ τήν πραγματικότητα καί τούς ἄλλους, καθώς καί τήν ἀφαίρεση τοῦ «στίγματος» καί τῶν δευτερογενῶν ὠφελημάτων πού «ἀποκομίζει» τό ἄτομο ἀπό τήν ἀσθένειά του (Τσέγκος, 2002).

Βιβλιογραφία

- Pines, M. (2020) Ὁμαδική Ἀνάλυσή. Ἀθήνα: Ἐκδόσεις Ἀρμός
- Τσέγκος Ἰ.Κ., 2002. *Οἱ Μεταμφιέσεις τοῦ Ψυχοθεραπευτοῦ*. Ἀθήνα: Ἐκδόσεις Στιγμή.
- Τσέγκος Ἰ.Κ., 2012. *Ὁ Ψυχιατρικός Κοινοτισμός*. Ἀθήνα: Ἐκδόσεις Ἀρμός.
- Yalom, I. 1995. *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. 4th ed. Basic Books.

Δουλεύοντας με τις συναισθηματικές διαδικασίες στην ψυχοθεραπεία: Η σκοπιά της Θεραπείας Εστιασμένης στο Συναίσθημα

Αγάθη Λακιώτη

Ελληνικό Ινστιτούτο Θεραπείας Εστιασμένης στο Συναίσθημα

Το συναίσθημα παίζει καθοριστικό ρόλο τόσο στην ψυχική υγεία όσο και την ψυχική δυσλειτουργία. Οι δυσλειτουργικές συναισθηματικές διαδικασίες βρίσκονται στη βάση πολλών ψυχολογικών δυσκολιών. Για να μπορέσει να επιτευχθεί σταθερή και μόνιμη αλλαγή είναι απαραίτητο στην ψυχοθεραπευτική διαδικασία να εστιάζουμε στην αλλαγή των βαθύτερων συναισθηματικών αιτιών της ψυχολογικής δυσλειτουργίας. Ο συγκεκριμένος τρόπος δουλειάς διαφέρει από την τροποποίηση των συμπτωμάτων ή την εκπαίδευση σε δεξιότητες αντιμετώπισης. Η Θεραπεία Εστιασμένη στο Συναίσθημα (ΘΕΣ), μέσα από συστηματικές έρευνες στη ψυχοθεραπευτική διαδικασία, έχει αναπτύξει μια σειρά από παρεμβάσεις που έχουν σαν στόχο να αλλάξουν τις βαθύτερες συναισθηματικές διαδικασίες που συμβάλλουν στην ψυχολογική δυσφορία και δυσλειτουργία. Συγκεκριμένα στη ΘΕΣ βοηθάμε τους πελάτες να περάσουν μέσα από μια διαδικασία συναισθηματικής εμπάθνσης, ξεκινώντας από την γενικευμένη δυσφορία και τα συμπτωματικά συναισθήματα και φτάνοντας στα οδυνηρά δυσπροσαρμοστικά συναισθήματα. Στη συνέχεια, τους βοηθάμε να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέα, υγιή προσαρμοστικά συναισθήματα που μετασχηματίζουν τα δυσπροσαρμοστικά συναισθήματα. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η αλλαγή του συναισθήματος με ένα άλλο συναίσθημα, η βασική αρχή αλλαγής της ΘΕΣ. Στην παρουσίαση αυτή θα γίνει περιγραφή της διαδικασίας συναισθηματικής εμπάθνσης καθώς και των βασικών αρχών και παρεμβάσεων που χρησιμοποιούνται σε αυτή τη διαδικασία.

Λέξεις κλειδιά: Συναισθήματα, Συναισθηματικές διαδικασίες, Ψυχική Υγεία, Θεραπεία Εστιασμένη στο Συναίσθημα, Παρεμβάσεις

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Ζ'

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

Απώλεια και θρήνος. Θάνατος, ασθένεια και εν ζωή απώλειες.

Προπαρασκευαστικός θρήνος και Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία.

Νάσια Φάντη

Η παρουσίαση αφορά στην εργασία μου ως ψυχολόγος και προσωποκεντρική ψυχοθεραπεύτρια στη Μονάδα Μεταμόσχευσης Μυελού των Οστών του Ογκολογικού Νοσοκομείου Παιδών «Ελπίδα».

Θα παρουσιαστεί ο ρόλος μου στη Μονάδα, ο τρόπος λειτουργίας και οι μέθοδοι παροχής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στα νοσηλευόμενα παιδιά και τις οικογένειές τους.

Ειδικότερη αναφορά θα γίνει στη διαδικασία του προπαρασκευαστικού θρήνου, ένα σύνθετο ψυχολογικό φαινόμενο που βιώνουν τα παιδιά που μάχονται τον καρκίνο και οι οικογένειές τους, μέσα σε ένα σύνολο πολύπλοκων συναισθημάτων μπροστά σε έναν αναμενόμενο θάνατο.

Θα γίνει σύνδεσή του με την προσωποκεντρική προσέγγιση, αναδεικνύοντας πώς αυτή μπορεί να είναι εξαιρετικά χρήσιμη στο χειρισμό των συναισθημάτων και των προκλήσεων που συνδέονται με τον καρκίνο στο παιδί και την οικογένειά του.

Τα οφέλη της θετικής ψυχοθεραπείας στην απώλεια (εν ζωή)

Βίκη Αγγελική Χαντζή

1) Ερευνητικά ερωτήματα:

- Πως αναγεννιέται ο άνθρωπος μέσα από την απώλεια;
- Ποιοι είναι οι εσωτερικοί μηχανισμοί που βοηθούν τον άνθρωπο να ξαναβρεί νόημα στη ζωή μετά την απώλεια;
- **Μεθοδολογία:** Ποιοτική έρευνα μέσα από την μέθοδο της αναλυτικής φαινομενολογικής προσέγγισης (IPA). Επτά συνολικά άντρες και γυναίκες, που βίωσαν κάποιας μορφής απώλεια στη ζωή τους (ανεργία, οικονομικό αδιέξοδο, διαζύγιο, ατύχημα που προκάλεσε αναπηρία και ληστεία), περιέγραψαν εις βάθος μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων, πως βίωσαν ψυχικά, σωματικά, επαγγελματικά και διαπροσωπικά την εμπειρία. Επιπλέον μοιράστηκαν το πως κατάφεραν να αναπτυχθούν μέσα από την αντιξοότητα και να ανακαλύψουν μέσα σε αυτή έναν νέο σκοπό ύπαρξης, μέσα από την Θετική Ψυχοθεραπεία.

Η έρευνα ανέδειξε 5 βασικά ευρήματα:

1. Και οι 7 συμμετέχοντες περιέγραψαν την **απώλεια ως «θάνατο»** και βίωσαν όλα στάδια του θρήνου.
2. Στην πλειοψηφία τους είχαν **σοβαρές επιπτώσεις στη ψυχική και σωματική τους υγεία**, ένιωσαν πλήρη απώλεια του ελέγχου και της ασφάλειας στη ζωή τους, ενώ επισήμαναν και την αίσθηση απώλειας της ταυτότητάς τους.
3. **Πυξίδα εξόδου** από το ασφυκτικό αυτό συναισθηματικό πλαίσιο αποτέλεσαν οι **τεχνικές και οι μέθοδοι της Θετικής Ψυχοθεραπείας**. Το 100% των συνεντευξιαζόμενων δήλωσε πως οι θεραπείες τους βοήθησαν να γίνουν ρυθμιστές της εμπειρίας τους και να αναπτυχθούν μέσα από την αντιξοότητα, ενεργοποιώντας τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά και τις ικανότητές τους.

4. **Κινητήριες δυνάμεις** στην ανάκτηση της ελπίδας τους ήταν η πλήρης αναδόμηση του υποκειμενικού τρόπου αντίληψης της πραγματικότητας τους, η θετική ερμηνεία και η μετουσίωση των αρνητικών συμπτωμάτων σε ικανότητες, η αλληλεγγύη και η συνεισφορά στους άλλους, η συγχώρεση, η ευγνωμοσύνη, η πίστη στο θεό και στον εαυτό τους, οι στόχοι και η προβολή του ιδανικού εαυτού τους στο μέλλον καθώς και η αποδοχή της εμπειρίας ως εφαλτήριο για την μετάβαση τους σε ένα νέο στάδιο ζωής και αυτοπραγμάτωσης.
5. **Τα δώρα της απώλειας:** Κοινό στοιχείο στις περιγραφές των συνεντευξιαζόμενων είναι η αναγνώριση πως η τραυματική εμπειρία που βίωσαν έφερε μαζί της και σημαντικά «δώρα». Αντρώθηκαν από τον φόβο του θανάτου, απέκτησαν ψυχική ανθεκτικότητα, δύναμη και αυτοπεποίθηση και οδηγήθηκαν σε έναν υπερβατικό εαυτό και σκοπό ζωής χωρίς γυρισμό.

Η Προσωποκεντρική προσέγγιση στη συμβουλευτική θρήνου. Η μετασχηματιστική εμπειρία της σχέσης.

Αλέξανδρος Βαλλίδης

Ο πελάτης που πενθεί βιώνει συχνά πίεση από σημαντικούς άλλους και ενδοβεβλημένους όρους αξίας, πιέζεται με στόχο να επιστρέψει στην κανονικότητα το συντομότερο δυνατόν, για να είναι δυνατός και αποτελεσματικός στην καθημερινή ζωή. Αυτή η πίεση αφήνει ελάχιστο χώρο για την έκφραση της ευαλωτότητας κατά τη διάρκεια του πένθους και συχνά οδηγεί σε αυτό-απόκρυψη (Larson, 1990) . Η Παρουσίαση θα κατευθυνθεί προς τη διευκόλυνση της δημιουργίας ισχυρών συνεχιζόμενων δεσμών με τον αποθανόντα, για τον πελάτη μέσω της αυτοαποκάλυψης στη συμβουλευτική συνεδρία. Τα στοιχεία της προσωποκεντρικής σχέσης, όπως η μη-κατευθυντικότητα, η άνευ όρων θετική στάση και η ενσυναίσθηση, μπορούν να παρέχουν το χώρο στον πενθούντα πελάτη να βιώσει ασφάλεια, ώστε να επιτραπεί η έκφραση του πένθους και να διευκολυνθεί η σύνδεση με το αγαπημένο πρόσωπο. Η PCA μπορεί να παρέχει τον ασφαλή χώρο για τον πελάτη, ώστε να διευκολυνθεί η έκφραση, η συνειδητοποίηση και η ανάπτυξη.

Ψυχοθεραπευτική σχέση και Εξομολόγηση: Δρόμοι παράλληλοι ή αποκλίνοντες;

Χρήστος Κουφουδάκης

Σκοπός της παρούσας παρουσίασης είναι η διαλεκτική μεταξύ της ψυχοθεραπευτικής σχέσης που καλλιεργεί η υπαρξιακή-ανθρωπιστική ψυχοθεραπεία και του μυστηρίου της εξομολόγησης/πνευματικής πατρότητας όπως αυτή ασκείται από την ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Ζούμε σε έναν κόσμο

με πολλαπλές κοινωνικές προκλήσεις και αλλαγές με ίσως απο τις πιο πρόσφατες αυτής της πανδημίας του Covid-19 η οποία και έφερε πιο έντονα στο προσκήνιο την ενδεχόμενη πρόκληση που έχει να αντιμετωπίσει ο ψυχοθεραπευτής όταν ένας θεραπευόμενος διατηρεί μια σταθερή σχέση πνευματικής πατρότητας και εξομολόγησης με κάποιον κληρικό η οποία με έναν τρόπο μπορεί να επηρεάσει την ψυχοθεραπευτική εργασία και σχέση. Θα έχουμε ακούσει ίσως συχνά στα γραφεία μας απο θεραπευόμενους την φράση «μου είπε ο πνευματικός μου να μην κάνω το εμβόλιο» ή «ο πνευματικός μου θεωρεί αμαρτία την ομοφυλοφιλία». Πως στέκεται ο θεραπευτής απέναντι σε αυτές τις δηλώσεις; Ποια είναι η στάση μας ως ψυχοθεραπευτές απέναντι στην εξομολόγηση και την πνευματική πατρότητα; Πως καλούμαστε να χειριστούμε μια πνευματική σχέση η οποία πολλές φορές λειτουργεί ταυτόχρονα με αυτήν της ψυχοθεραπείας; Μπαίνει ο εξομολόγος/πνευματικός πατέρας στο «θεραπευτικό δωμάτιο» και με ποιον τρόπο; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα αφενός έχουν ως σκοπό να εγείρουν μια προβληματική γύρω απο αυτούς δύο πόλους, αφετέρου όμως αποτελούν μια ευκαιρία αποσαφήνισης μερικών εννοιών σχετικά με την εξομολόγηση/πνευματική πατρότητα που όπως θα καταδείξουμε διαθέτει -εφόσον- ασκείται σωστά, αρκετά κοινά με την ψυχοθεραπευτική σχέση.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Η΄

Συντονίστρια: Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου

Οί επιδράσεις τής συχνότητας τῶν συνεδριῶν στήν ὁμαδικοαναλυτική ψυχοθεραπευτική διαδικασία σέ ἕνα Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο

Δημήτρης Μοσχονάς, Νικόλας Κασιμάτης, Θαλῆς Παπαδάκης

Ἀνοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο, Ἰνστιτούτο Ὁμαδικῆς Ἀνάλυσης Ἀθηνῶν

Ἡ παρούσα κλινική μελέτη ἐξέτασε τίς ἐπιδράσεις τῆς συχνότητας συνεδριῶν (δεκαπενθήμερη ἔναντι ἑβδομαδιαίας) στίς μακρῶς διάρκειας ἀναλυτικές ὁμάδες πού λειτουργοῦν στό θεραπευτικό τμήμα τοῦ ΑΨΚ, σέ ὅτι ἀφορᾷ συγκεκριμένες ὁμαδικές διαδικασίες, ὅπως στή συνοχή τῆς ὁμάδας, στό κλίμα (group climate) τῆς ὁμάδας καί στή θεραπευτική συμμαχία σέ ἕνα νατουραλιστικό κλινικό περιβάλλον.

Τὰ ἀποτελέσματα ἔδειξαν ὅτι οἱ συνεδρίες μέ 15θήμερη συχνότητα συνδέονταν μέ σημαντικά ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἐμπλοκῆς (engagement), σύγκρουσης (conflict), καθῶς καί θεραπευτικῆς συμμαχίας-καθήκοντος (therapeutic alliance-task) στίς ἀναλυτικές ὁμάδες, ἐνῶ τὰ ἐπίπεδα συνοχῆς (cohesiveness), θεραπευτικῆς συμμαχίας-στόχου καί Θεραπευτικῆς συμμαχίας-δεσμοῦ (therapeutic alliance-bond) δέν διέφεραν σημαντικά.

Τὰ εὐρήματα ὑποδηλώνουν ὅτι οἱ συνεδρίες μὲ δεκαπενθήμερη συχνότητα σὲ σχέση με τὶς ἐβδομαδιαῖες, δὲν φαίνεται νὰ θέτουν σὲ κίνδυνο τὶς θεραπευτικὲς διαδικασίες, ὑποδεικνύοντας τὴν ἀνάγκη γιὰ μεγαλύτερου πειραματισμοῦ καὶ ἔρευνας ποὺ πρέπει νὰ διεξαχθεῖ ὁσονάφορᾷ στὶς πραγματικὲς ἐπιδράσεις τῆς συχνότητας τῶν συνεδριῶν στὴ θεραπευτικὴ διαδικασία, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν θεραπευτικὴ ἔκβαση.

Λέξεις κλειδιά: ὁμαδική ψυχοθεραπεία, ὁμαδική ἀνάλυση, ἔρευνα διαδικασίας, συχνότητα συνεδριῶν, κλίμα τῆς ὁμάδας, συνοχή τῆς ὁμάδας, ὁμαδική θεραπευτικὴ συμμαχία

«Παράγοντες που αλληλοεπιδρούν και επηρεάζουν τη βίωση της Ενσυναίσθησης στην Προσωποκεντρική Θεραπεία με άτομα σε Ψυχωσική Διεργασία: η οπτική των Θεραπευτῶν.»

Δήμητρα Κλεινάκη

Ἡ παρούσα μελέτη ερευνά τὴν δυναμικὴ τῆς προσωποκεντρικῆς θεραπευτικῆς διαδικασίας με ἀτομα που βρίσκονται σε ψυχωσικὴ διεργασία, εστιάζοντας στους παράγοντες που οἱ προσωποκεντρικοὶ θεραπευτὲς αναγνωρίζουν ὅτι επηρεάζουν τὴν ικανότητά τους νὰ ενσυναισθάνονται καὶ νὰ σχετίζονται θεραπευτικά με αὐτὰ τὰ ἀτομα.

Στὴ μελέτη αὐτὴ, ζητήθηκε ἀπὸ ἕξι προσωποκεντρικοὺς θεραπευτὲς μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων νὰ περιγράψουν πῶς βιώνουν τὴν Ενσυναίσθηση ὅταν ἐργάζονται με ἀτομα σε ψυχωσικὴ διαδικασία. Ἡ μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ἀνάλυση τῶν δεδομένων ἦταν ἡ ἐμπειρικὰ θεμελιωμένη θεωρία.

Σύμφωνα με τοὺς θεραπευτὲς, ἡ ἐμπειρία τῆς ενσυναίσθησης κατὰ τὴν ἐργασία με ἀτομα με ψύχωση ἐξαρτάται ἀπὸ τὸ πόσο ρυθμισμένος εἶναι ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ τὴν φαρμακευτικὴ ἀγωγή, τὸ περιβάλλον στο ὁποῖο λαμβάνει χώρα ἡ θεραπευτικὴ διαδικασία καὶ τὴ διάρκεια τῆς θεραπευτικῆς σχέσης. Ἡ ἐνασχόληση με τὸ ψυχωσικὸ περιεχόμενο, τὸ στίγμα καὶ ἡ ἀνάγκη γιὰ «κανονικότητα», ἡ ἐσωτερικὴ ἀσυμφωνία, ὁ φόβος "βύθισης" στο παραλήρημα, ἡ ἀυξημένη ἐπαγρύπνηση καὶ ἐυθύνη γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ πελάτη καθὼς καὶ ἡ αἴσθηση ἀνεπάρκειας εἶναι παράγοντες που, σύμφωνα με τοὺς θεραπευτὲς, ἐμποδίζουν τὴν ἐμπειρία τῆς Ενσυναίσθησης ὅταν ἐργάζονται με ἀτομα σε ψυχωσικὴ διαδικασία.

Οἱ θεραπευτὲς ἐπισήμαιναν τὴν Ἀυθεντικότητάς τὴν πιο σημαντικὴ συνθήκη ὅταν ἐργάζονται με ἀτομα που βρίσκονται σε ψυχωσικὴ διαδικασία. Ἀνέφεραν ὅτι εἶναι σημαντικό ὅταν ἐργάζονται με αὐτὸν τὸν πληθυσμὸ νὰ παραμένουν στὴ θεραπευτικὴ σχέση με ἀποδοχὴ, σεβασμὸ, μαλακότητα, νὰ δίνουν χρόνο καὶ χώρο, νὰ ἀξιοποιοῦν τὴ μὴ λεκτικὴ ἐπαφὴ καὶ παραμένουν σε

επαγρύπνηση σχετικά με τη ψυχική νόσο. Σύμφωνα με τους ίδιους, όλες αυτές οι προϋποθέσεις εξασφαλίζονται μέσω της εποπτείας και της επαγγελματικής εμπειρίας του θεραπευτή.

Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν τη σημασία των αξιών της Προσωποκεντρικής Θεραπείας στη θεραπευτική διαδικασία με άτομα σε ψυχωσική διεργασία και ρίχνουν φως σε σημαντικά ζητήματα που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς τόσο σε σχέση με την Προσωποκεντρική Θεραπεία ειδικά, όσο και σε σχέση με την αποτελεσματική θεραπεία για άτομα σε ψυχωσική διεργασία γενικότερα.

Η Διεργασία για τή Δραματοθεραπευτική Μελέτη της Φαντασίας στο Πένθος

Κωνσταντίνα Εικοσιπεντάρχου, Δώρα Δεδέσκη

Αφετηρία για την παρουσίαση της εργασίας μας πέρα από το δυνητικό momentum που δημιουργεί το θέμα της Διημερίδας “process στη ψυχοθεραπεία...”, υπήρξε το γεγονός ότι στην περίοδο της πανδημίας μας απασχόλησαν μια σειρά νέων θεμάτων στην διεργασία της ψυχοθεραπείας τα οποία αρχίσαμε να μελετάμε μέσα από θεματικά Δραματοθεραπευτικά εργαστήρια. Στη διαδρομή αυτής της πορείας- μελέτης υπήρξαν δυο σταθμοί: ένα **Σεμινάριο για τον Έρωτα στα χρόνια της Πανδημίας** που παρουσιάσαμε στην προηγούμενη διαδικτυακή ημερίδα της Ε.Ε.Ψ.Ε και ένα άλλο **για την Φαντασία στο Πένθος**. Το δεύτερο εργαστήριο οργανώθηκε με έμπνευση από ένα συνέδριο δραματοθεραπείας (5 και 6 Μαΐου 2023, Ολλανδία) με θέμα **Imagine...**

Το “**imagine...**” μας εισήγαγε σε μια σειρά από διεργασίες γύρω από το “**imagine**” και τον αναστοχασμό πάνω στα ατομικά πένθη και τις προσωπικές απώλειες που συναντήθηκαν με αυτά της παγκόσμιας ανθρώπινης κοινότητας και αναδύθηκε το ερευνητικό ερώτημα «πώς η φαντασία μπορεί να λειτουργήσει στο πένθος» ή «πώς συνδέεται η φαντασία με το πένθος», στο πλαίσιο της Δραματοθεραπευτικής Θεωρίας και Πράξης. Για να διερευνήσουμε το πιο πάνω ερώτημα οργανώσαμε ένα δραματοθεραπευτικό εργαστήριο όπου επεξεργαστήκαμε το βιωματικό αποτύπωμα με άξονα ένα τραγούδι/παραμύθι/νανούρισμα, «Της Μνήμης τα γυρίσματα» (γραμμένο σε περίοδο πένθους από την Αγγελική Αποστολοπούλου,2017), κείμενο που λειτούργησε ως άξονας /οδοδείκτης/πυξίδα ή ακόμα και μυθική δομή, πλοήγησης «στην έρημο της θλίψης» με όρους ψυχικής ανθεκτικότητας και ενδυνάμωσης..

Στόχος της διερεύνησης μας ήταν η ποιοτική καταγραφή της μη-γραμμικής διεργασίας του Πένθους αναφορικά με τη λειτουργία της φαντασίας που ως υψηλή νοητική λειτουργία της ανθρώπινης ύπαρξης συνδέεται άρρηκτα με τη μίμηση, τη μνήμη, τη συμβολική λειτουργία και τη δημιουργικότητα. Επίσης

επιδιώξαμε να προσδιοριστούν με εκφραστικό τρόπο τα διαφορετικά μονοπάτια που οδηγούν αφ' ενός στη λήθη, την απομόνωση ή την αυτοκαταστροφή και αφ' ετέρου στην ίαση και την προοπτική της επανεκκίνησης.

Η διεργασία της Δραματοθεραπευτικής προσέγγισης ανέδειξε με δημιουργικό τρόπο την επιτακτική ανάγκη κατανόησης των γεγονότων στον ιστορικό και ενεστωτικό χρόνο, δηλαδή του παρελθόντος,, -παρόλο που ακριβώς εξ' αιτίας αυτού- καθίσταται αδύνατο να αλλάξει το γεγονός αλλά η διεργασία του νοήματος και η νοηματοδότηση θα πρέπει να είναι το ζητούμενο.

Η Τέχνη, έχει πηγές τη μνήμη και τη φαντασία και κάθε φορά με εκφράσεις διεργασίας επιχειρεί να υπερβεί, να κατακτήσει, να απαρνηθεί, να εγκαταλείψει, να δημιουργήσει, να αναστήσει, να μετουσιώσει όσα η έρημος της θλίψης σκεπάζει κάτω από τη χρυσή, ζεστή άμμο της λήθης

Στην παρούσα εργασία μας θα παρουσιάσουμε, το δραματοθεραπευτικό αποτύπωμα, τις παρατηρήσεις, τα συμπεράσματα, και τον αναστοχασμό αυτής της ερευνητικής αναζήτησης ως μια δική μας μετά-διεργασία ποιοτικής ανάλυσης των αποτελεσμάτων όλης αυτής της πορείας μέχρι τη στιγμή αυτή.

Τα σπιτάκια και οι φωλίτσες στην Παιγνιοθεραπεία

Ζωή Μαργέλη

Θυμάσαι σαν παιδί να φτιάχνεις κάστρα με μαξιλάρια και να μπαίνεις μέσα; θυμάσαι τα δεντροσπιτάκια και τις καλύβες που κατασκεύαζες με τους φίλους; την αίσθηση της ασφάλειας κάτω το πάπλωμα -φωλίτσα; Τα παιδιά έχουν πάντα την ανάγκη να "περιέχονται", να κατασκευάζουν "δοχεία" που τα χωράνε ίσα-ίσα και να κρύβονται μέσα. Αυτή η ενασχόληση και συνάμα ανάγκη των παιδιών βρίσκει έδαφος και αναπτύσσεται μέσα στο χαλί της Παιγνιοθεραπείας.

Πώς η Μη Κατευθυντική Παιγνιοθεραπεία γίνεται το "εμπεριέχον δοχείο" για την ανάπτυξη του παιδιού; πώς το χαλί γίνεται σπιτάκι και φωλίτσα για το παιδί που παίζει; Αυτές τις ερωτήσεις πάμε να διερευνήσουμε μέσω περιπτώσεων παιδιών σε Παιγνιοθεραπεία και ανασκόπηση της θεωρίας που τα συνοδεύει.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Θ'

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

Εστιασμένη συστημική παρέμβαση σε οικογένειες ασθενών σε κλινικό πλαίσιο. Από το τραύμα στην επούλωση.

Κυριακή Βαγενά, Κία Θανοπούλου, Αναστασία Κασιόλα, Βασιλική Πάνου

Σε ένα γενικό νοσοκομείο που αντιμετωπίζει κυρίως σωματικούς τραυματισμούς, η ψυχοθεραπευτική εργασία μοιάζει αρκετά απαιτητική, ματαιωτική και προκλητική καθώς τελείται υπό συνθήκες εξαιρετικά επείγουσας ανάγκης, έντασης, μη προβλεψιμότητας και περιορισμένου χρόνου. Δουλεύοντας με ασθενείς που έχουν υποστεί κάποιο ατύχημα ή τραυματισμό και τις οικογένειές τους ήρθαμε αντιμέτωποι με μια απώλεια στο σώμα του ασθενούς η οποία συχνά προκαλούσε αλυσιδωτές αντιδράσεις στο ευρύτερο σώμα της οικογένειας. Πεδίο εφαρμογής της συστημικής θεωρίας και πρακτικής έγινε η Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και η κλινική Φυσιατρικής Αποκατάστασης (Φ.Ι.Α.π.) του ΓΝΑ ΚΑΤ, με παρεμβάσεις που οργανώθηκαν από το γραφείο ψυχολόγων σε συνεργασία με την ευρύτερη διεπιστημονική ομάδα. Σκοπός ήταν η διαχείριση των ψυχικών επιπτώσεων του τραυματισμού και η υποστήριξη της οικογένειας ώστε να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί την νέα πραγματικότητα. Η παρέμβαση με τη συμβολή της εποπτείας, είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της κατανόησης και της αποδοχής, τη βελτίωση των οικογενειακών αλληλεπιδράσεων, την διαχείριση των συγκρούσεων και την επούλωση του «τραύματος».

Το πώς στη θεραπευτική διαδικασία. Συνειδητότητα και θεραπευτική στάση. Μια προσέγγιση.

Χάρης Παρασκευοπούλου

Το πώς στη θεραπευτική διαδικασία. Η συνάντηση του process του θεραπευτή με εκείνο του θεραπευόμενου. Οι διαφορετικότητες και οι συνάψεις που δημιουργούνται. Το πώς συνδεόμαστε ως ατομικότητες, ως προσωπικότητες, ως βιωματικές υπάρξεις και πώς αυτό εμπεριέχεται. Πώς συναντιόμαστε, πώς προκύπτουμε κατά τη διάρκεια της θεραπευτικής συνάντησης. Πώς χρησιμοποιούμε τα θεραπευτικά εργαλεία και πώς τα αφήνουμε στην άκρη. Ποια θέση ενέχει η εμπειρία, η ηλικία, η κοινωνική στάση, η επιλογή και πώς τα παραπάνω συμμετέχουν στη διαδικασία.

Τέλος, πώς προκύπτουμε μετά το πέρας της κάθε συνάντησης και μετά το πέρας του θεραπευτικού κύκλου. Ως θεραπευόμενοι και ως θεραπευτές. Ξεχωριστά και συνάμα αδιαίρετα.

Έρευνα και ψυχοθεραπεία στην Ελλάδα.

Δημήτρης Μοσχονάς, Αλέξανδρος Βαλλίδης, Γιάννης Κορκοτσέλος

Η παρούσα περίληψη κατατίθεται στην επιστημονική επιτροπή της διημερίδας, με στόχο να παρουσιαστεί συγκεκριμένη έρευνα γνώμης η οποία ολοκληρώθηκε από την επιστημονική επιτροπή της ΕΕΨΕ σε σχέση με τις στάσεις των ψυχοθεραπευτών για την έρευνα στην Ψυχοθεραπεία. Πρόκειται για ποσοτική μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 179 Ψυχοθεραπεύτριες/ες. Μεταξύ άλλων θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα σε σχέση με:

- τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος
- τη σημασία της επιστήμης και της έρευνας στην άσκηση του επαγγέλματος
- την αξιολόγηση του έργου του ψυχοθεραπευτή από τον ίδιο
- τη διάθεση των ψυχοθεραπευτών για την περαιτέρω εκπαίδευση σε θέματα έρευνας
- την ετοιμότητα των ψυχοθεραπευτών να σχεδιάσουν/ να συμμετέχουν σε μια έρευνα

Τα παραπάνω θα συζητηθούν και θα συνδεθούν με την υπάρχουσα βιβλιογραφία αλλά και με τον τρόπο που μπορεί η έρευνα να βοηθήσει ένα ψυχοθεραπευτή να λειτουργεί με γνώμονα την πρόληψη και την εμπειρίεξη στην πρακτική του. Τέλος, θα παρουσιαστούν οι δράσεις της επιστημονικής επιτροπής και της ομάδας εργασίας της ΕΕΨΕ προς αυτήν την κατεύθυνση.

«Κράτα Με Σφιχτά...πώς είναι αυτό το 'σφιχτά'; Μια προσέγγιση της θεωρίας του Δεσμού μέσα στη Σεξουαλικότητα»

Μαρία Χατζηαναστασίου

Επειδή η δυναμική της ρομαντικής αγάπης δεν μπορεί να γίνει κατανοητή χωρίς να ληφθεί υπόψη η ενεργοποίηση και η λειτουργία του συστήματος σεξουαλικής συμπεριφοράς, ο σκοπός της παρούσας πρότασης για παρουσίαση, βασισμένη στη θεωρία του Δεσμού του Bowlby, είναι να εξηγήσει τους τρόπους με τους οποίους συνδέονται οι άνθρωποι στη μετέπειτα ενήλικη ζωή τους με βάση το τι βίωσαν, ως βρέφη-παιδιά, από τους πρώιμους φροντιστές τους, πώς λειτουργούν ή αντιλαμβάνονται το τι είναι ο Δεσμός, αλλά και να τονίσει το πώς η σεξουαλικότητα, ως σύστημα, συνδέεται με το σύστημα του Δεσμού και ποια κύρια χαρακτηριστικά – γνωρίσματα τη διακατέχουν και παρουσιάζονται σε κοινά μοτίβα - επαναλαμβάνονται. Ταυτόχρονα να γεφυρώσει πως όλα αυτά συνέβαλαν στο να δημιουργηθεί η προσέγγιση της συγκινησιακής εστιασμένης θεραπείας (Emotionally Focused Therapy- EFT), ως προς τη θεραπεία ζεύγους από την Sue Johnson, η οποία προσέγγιση, εστιάζοντας στις βαθιές και πυρηνικές ανάγκες Δεσμού του κάθε συντρόφου, συντελεί σε ουσιαστικότερη επικοινωνία

και αίσθημα ασφάλειας μεταξύ των συντρόφων, άρα και σεξουαλική σύνδεση – επαφή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ (POSTER)

Αναπτυξιακό τελετουργικό μοντέλο διασύνδεσης (Σταύρου-Τριγιάζη 2016): Πρόταση αντιμετώπισης του τραύματος ανοιχτή σε διαφορετικές ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις.

Δήμητρα Σταύρου, Φώφη Τριγιάζη

Το Αναπτυξιακό Τελετουργικό Μοντέλο Διασύνδεσης (Σταύρου-Τριγιάζη, 2016) είναι μία προσέγγιση που μπορεί να εφαρμοστεί από διαφορετικές ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις. Είναι το αποτέλεσμα μίας διερευνητικής πολυετούς συνεργασίας και εφαρμόζεται ήδη κλινικά. Βασίζεται στην ιδέα ότι το τραύμα διαταράσσει την διασύνδεση στα διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας του υποκειμένου, παρεμποδίζοντας την συνεκτική αίσθηση του εαυτού. Το τραύμα πλήττει την δυνατότητα «αρκετά καλών» συνδέσεων, σε ένα τουλάχιστον, από τα πέντε επίπεδα εμπειρίας σχέσεων απαρτίωσης, λαμβάνοντας επίση υπόψη και την προγεννητική ιστορία του υποκειμένου. Για την αποκατάσταση της διασυνδετικότητας προτείνεται η διεργασία κάθε αναπτυξιακού σταδίου, μέσα από την αξιοποίηση ενός συμβολικού υλικού, που διαφοροποιείται ανάλογα της θεραπευτικής προσέγγισης. Πρόκειται για ένα τελετουργικό πέρασμα, με την βοήθεια ενός συμβολικού νήματος (π.χ. μία σειρά μύθων, εναλλακτικές αφηγήσεις πάνω στα συμβάντα κλπ). Ο τόπος και ο χρόνος μπορούν επίσης να νοσηματοδοτηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να σχετίζονται με το υλικό μας ενδυναμώνοντας την διαδικασία. Πρόκειται για ένα μοντέλο που εφαρμόζεται σε συγκεκριμένη χρονική διάρκεια. Κατά την διάρκεια της παρουσίασης μας θα αναλυθούν τα πέντε επίπεδα σχέσεων που μπορούν να αναπαρασταθούν ως πέντε κύκλοι που ομόκεντρα εμπεριέχουν την υποκειμενική εμπειρία και θα παρουσιαστεί ένα παράδειγμα εφαρμογής.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Α΄

1. Το κοινωνικό ενδιαφέρον ως δοχείο μετουσίωσης του φόβου σε εμπειρία: Μια Αντλεριανή ματιά.

Συντονίστρια: Κατερίνα Αλεξοπούλου

Κάθε αποτυχία του ανθρώπου να πλησιάσει τον συνάνθρωπο, να συνδεθεί, να εμπειριέξει, να σεβαστεί τον άλλον και την διαφορετικότητά του, εδρεύει στον φόβο. Όταν οι βασικοί στόχοι της επιβίωσης και της ασφάλειας εμποδίζονται στην παιδική ηλικία, το παιδί δυσκολεύεται να συνδεθεί με το πρώιμο περιβάλλον του και η ανάπτυξη του παίρνει ένα δρόμο που μπορεί να οδηγήσει στην απομόνωση και στον φόβο για την ζωή. Κοινό χαρακτηριστικό όλων των ψυχικών αποτυχιών είναι ότι ο άνθρωπος που πλήττεται από αυτές δεν έχει μάθει να αισθάνεται ασφαλής με τους συνανθρώπους του. Απ' αυτό προέρχονται τα εχθρικά του αισθήματα που στον ψυχικό κόσμο αντιπροσωπεύονται από τον φόβο. Σαν αντίδραση στον φόβο χρησιμοποιεί την εχθρότητα και την επιθετικότητα που μεγαλώνουν την αντιπαράθεση με το περιβάλλον και συμβάλλουν στην απομόνωση. Ένας από τους βασικούς στόχους της ψυχοθεραπείας είναι να οδηγήσει τον άνθρωπο να καταλάβει τους παράγοντες που τον φέρνουν στην πλάνη και που προξενούν τα βάσανα του και να τον ενθαρρύνει να βγει από την απομόνωση ώστε να συνδεθεί με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη, τον αμοιβαίο σεβασμό και την υπευθυνότητα. Με την καλλιέργεια του κοινωνικού ενδιαφέροντος και την ενδυνάμωση του θάρρους για την ζωή που ταυτόχρονα είναι και θάρρος για σύνδεση και επικοινωνία, ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον φόβο και παίρνει στα χέρια του την ευθύνη της ζωής του και της τύχης του. Σε αυτό το βιωματικό εργαστήριο διερευνάται μέσα από την ψυχοδυναμική φύση της Αντλεριανής θεωρίας η ανάπτυξη του κοινωνικού ενδιαφέροντος, η ενθάρρυνση και σημαντικότερα η αυτοενθάρρυνση στην πορεία της εξέλιξης του εαυτού.

2. Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου που θα συγκροτηθεί και θα λειτουργήσει στο πλαίσιο της διημερίδας της ΕΕΨΕ (1^η συνεδρία)

Συντονιστής: Κώστας Μωρόγιαννης

Θα διερευνήσουμε εμπειρικά την ομαδική διαδικασία, όπως αυτή θα εξελιχθεί στις τρεις συνεδρίες που θα γίνουν.

3. Το Μοντέλο Διαδικασίας (ProcessModel) της Φιλοσοφικής Ματιάς του Gendlin στην Ψυχοθεραπευτική Διεργασία.

Συντονίστρια: Άννα Καραλή

Ο Gendlin, μέσα από την φαινομενολογική και υπαρξιακή φιλοσοφική ματιά του, αναδιατυπώνει την ανθρώπινη ύπαρξη ως μία οργανική φύση, παρά ως γενετικά καθορισμένη και κοινωνικά εξαρτημένη, αμφισβητώντας τον βιολογικό και πολιτισμικό ντετερμινισμό. Για τον Gendlin (2018) το φυσικό σώμα θεωρείται ως το αποτέλεσμα συνεχούς ζώσας διαδικασίας του με το «περιβάλλον», ήτοι: διαμορφώνεται και αναμορφώνεται εν-αυτή-τη-συνεχή-διαδικασία αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον του. Μία zig-zag διαδικασία μεταξύ της άρρητης (implicit) γνώσης του οργανισμού – του σώματος – και της γλώσσας. Σε αυτή την φιλοσοφική θεραπευτική πρακτική θα παραμείνουμε, μέσα από θεωρία αλλά και βιωματικές ασκήσεις και cases studies για να παρακολουθήσουμε την πρόσβαση στο άρρητο του σώματος, μέσω της εστίασης στην βιωμένη αίσθηση, η συμβολοποίηση της οποίας δύναται να οδηγήσει σε νέους ορίζοντες επίγνωσης.

Λέξεις Κλειδιά: Μοντέλο Διαδικασίας, Φαινομενολογία, Περιβάλλον, Πρώτιστα η Αλληλεπίδραση, Άρρητο/Ενεχόμενο, Βιωμένη Αίσθηση

4. Η επίδραση των Μυστηριακών Δρώμενων στον Ψυχισμό και η Σύνδεση τους με την Ψυχοθεραπεία

Συντονιστής: Πάνος Μαβιτζής

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να διαπιστωθεί και να βιωθεί η επίδραση την οποία έχει ένα πρωτόλειο Μυστηριακό Δρώμενο στους συμμετέχοντες και η ενεργειακή του (οργονική κατά Wilhelm Reich) επίδραση του στον ψυχισμό τους.

Η επιστήμη, κατά τον Carl Gustav Jung, διαφοροποίησε την έρευνα της από το Μυστηριακό παρελθόν της ανθρωπότητας και βασίστηκε στην παρατήρηση και το πείραμα, με τις μεθόδους της, διαχρονικά, να οφείλουν να είναι απόλυτα τεκμηριωμένες. Παρά ταύτα, καθώς η επιστήμη ερευνά όλο και βαθύτερα τα άδυτα του σύμπαντος, τα αποτελέσματα των ερευνών της, συνεχώς επιβεβαιώνουν τις Μυητικές θέσεις. Η πιο τρανή απόδειξη της ανωτέρω άποψης είναι οι ιδιότητες των πέντε (4 + 1) Πυθαγορείων Στοιχείων, τα οποία συμβολίζονται από τα Πλατωνικά σώματα. Οι ιδιότητες, κατά την αστροφυσική, αφενός των τεσσάρων δυνάμεων (αλληλεπιδράσεων), οι οποίες ρυθμίζουν τα άπαντα του κόσμου, αφετέρου της ιονισμένης ελεύθερης ενέργειας (ηλεκτρομαγνητικού χάους – αιθέρος), επιβεβαιώνουν την Πυθαγόρεια θεωρία.

Ομοίως, η ψυχολογία ξεκίνησε την έρευνα της ανεπηρέαστη από τα οικουμενικά Μυστήρια. Η μέθοδός της ήταν εμπειρική, η κατάληξη της όμως, είναι ταυτόσημη, δηλαδή η επέκταση του συνειδητού, ώστε αυτό να συνειδητοποιήσει (αισθανθεί – κατανοήσει) τόσο το προσωπικό όσο και το

συλλογικό, ασυνείδητο. Άλλωστε, το βάθος του συλλογικού ασυνειδήτου διέπεται από τους Αρχετυπικούς νόμους (Κόσμος Ιδεών κατά τον Πλάτωνα ή Αρχέτυπα κατά τον Carl Gustav Jung), οι οποίοι είναι ο στόχος κάθε Μυστηριακής ατραπού.

Σταθμοί, τόσο της ψυχοθεραπείας όσο και της μνητικής πορείας, είναι η ένωση του συνειδητού με το ασυνείδητο. Τόσο οι ψυχοθεραπευτές όσο και οι εσωτερικοί καθοδηγητές καλούνται να δώσουν, ο καθένας από την σκοπιά του, βαρύτητα στην δημιουργία του ολοκληρωμένου – ενήλικα – αυτάρκη ανθρώπου. Οι πρώτοι διότι μόνο έτσι ο αναλυόμενος τους θα βιώνει τον περιβάλλοντά κόσμο του όπως πραγματικά είναι και όχι μέσω των ψυχικών του προβολών, ενώ οι δεύτεροι διότι μόνο μέσω αυτής της επίτευξης ο καθοδηγούμενος τους θα δύναται να διαχωρίζει τα πραγματικά πνευματικά βιώματα από προβολικές εκδηλώσεις των ψυχικών του πλευρών.

Στα πλαίσια του εργαστηρίου θα αναλυθεί, θα ερμηνευθεί και εκτελεσθεί, από θεραπευτές και ηθοποιούς των κέντρων, ένα τελετουργικό δρώμενο, ενώ στην συνέχεια θα διερευνηθούν και θα συζητηθούν οι επιδράσεις του στους συμμετέχοντες.

5. Ένας Χορτοφάγος Λύκος μέσα στην Αγέλη (ο κίνδυνος της αφομοίωσης ή της αποξένωσης)

Συντονίστρια: Ευρώπη Παπαδοπούλου

Ο “χορτοφάγος λύκος” του συγκεκριμένου εργαστηρίου, παραπέμπει συνειρμικά, σε μια ασυνάφεια, σε μια διχοτομία αλλά ταυτόχρονα και σε μια πρόκληση! Θα μπορέσει άραγε ελεύθερος ο λύκος μας να κινηθεί ανάλογα με τις ανάγκες, τις επιλογές, τα χαρακτηριστικά και τις ικανότητές του; Θα δώσει η αγέλη του το περιθώριο και τις δυνατότητες στον λύκο να αναδειχθεί ακόμη και μέσω της διαφορετικότητάς του;

Θα επιτρέψει η αγέλη και σε ποιον βαθμό την ανάμειξη παραδόσεων και νεωτερισμών;

Σκοπός αυτού του εργαστηρίου είναι να ανακαλύψουμε πως μπορεί να αποφευχθεί ο κίνδυνος της αποξένωσης αλλά και της αφομοίωσης του ατόμου, από την ομάδα του.

Πως μπορεί να ανακαλύψει και να συνειδητοποιήσει ο εαυτός ποιος στα αλήθεια είναι, μέσα στο περιβάλλον στο οποίο ζει και από το οποίο προέρχεται;

Εν τέλει, πως οργανισμός και περιβάλλον αλληλεπιδρούν μέσα από ομοιότητες και διαφορές και πως ενοποιούνται μέσα από μια διαδικασία αυτορρύθμισης;

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Β'

1. Ο εσωτερικός 'ξένος' ως μορφοποιημένο τραύμα των επικριτικών φωνών και πλευρών του εαυτού. Το τραυματικό βίωμα του 'διαφορετικού', του 'άλλου' στο ενδοπροσωπικό σύμπαν. Μέσω Focusing και Mindfulness, πώς μπορεί να αναγνωρισθεί, να φιλοξενηθεί και να μετασχηματιστεί μέσα στη θεραπευτική διαδικασία του εμπειριέχιν.

Συντονίστριες: Ειρήνη Δαβλέρη, Εύη Κλαδούχου

Η έννοια της διαφορετικότητας και η συνήθης αναφορά σ' αυτήν εστιάζεται κυρίως στα κοινωνικά ζητήματα αναπτύσσοντας δυναμικές που κινούνται στο φάσμα τού αποκλεισμού ή της συμπερίληψης ατόμων και κοινωνικών ομάδων.

Πώς εμφανίζεται όμως η έννοια της ετερότητας, του διαφορετικού άλλου, σε ενδοπροσωπικό επίπεδο στο πλαίσιο της θεραπευτικής διαδικασίας; Η ενδοσκοπική θεραπευτική διαδικασία μπορεί να αναδείξει εσωτερικά μέρη και πλευρές τής ύπαρξης που δεν είναι αποδεκτές, που δεν αναγνωρίζονται ως οικείες και που αντιμετωπίζονται ως απρόσκλητοι επισκέπτες χωρίς διάθεση φιλοξενίας.

Πώς μπορεί μέσω της διαδικασίας του Focusing (Διαδικασία Εστίασης) συνεπικουρούμενης με στοιχεία κλινικής ενσυνειδητότητας (mindfulness) να αναγνωρισθεί εσωτερικά ο «διαφορετικός άλλος», ο «εσωτερικός ξένος» ο οποίος, κατά κύριο λόγο, συγκροτείται από τις επικριτικές πλευρές ή φωνές μας; Επιπλέον, αφού αναγνωρισθεί, πώς μπορεί να γίνει αποδεκτός και από τη θέση του «εξόριστου άλλου» να γίνει ισότιμο μέλος; Πώς μπορεί να φιλοξενηθεί;

Σ' αυτό το εργαστήριο θα δούμε βιωματικά πώς προσκαλούμε και αναγνωρίζουμε τον εσωτερικό μας ξένο και πώς, μέσω της κατάστασης παρουσίας, μπορεί να δοθεί χώρος για ενσυναισθητική ακρόαση των αυτοεπικριτικών μερών μας, ώστε να οδηγηθεί κανείς στην εσωτερική συμφιλίωση και το εμπειριέχιν. Θα αναδείξουμε ότι η ίδια η διαδικασία τού Focusing αποτελεί για αυτά τα ανοίκεια μέρη μια μεταμορφωτική εμπειρία.

Η εργασία με τους εσωτερικούς επικριτές ή τις επικριτικές φωνές μας, αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για τους/τις επαγγελματίες ψυχικής υγείας τόσο στο πλαίσιο της θεραπευτικής διαδικασίας με τους θεραπευόμενους και τις θεραπευόμενες, όσο και στην εποπτική διεργασία (helpforhelpers)

2. **Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου που θα συγκροτηθεί και θα λειτουργήσει στο πλαίσιο της διημερίδας της ΕΕΨΕ (2^η συνεδρία)**

Συντονιστής: Κώστας Μωρόγιαννης

Θα διερευνήσουμε εμπειρικά την ομαδική διαδικασία, όπως αυτή θα εξελιχθεί στις τρεις συνεδρίες που θα γίνουν.

3. **Άσκηση Εποπτείας. Διερευνώντας τη σχέση μέσα από μια βιωματική άσκηση.**

Συντονιστής: Αλέξανδρος Βαλλίδης

Θα επεξεργαστούμε τις σχέσεις με τους πελάτες μας αξιοποιώντας εκφραστικά μέσα (ζωγραφική, κολλάζ). Η διαδικασία της ψυχοθεραπείας επικεντρώνεται στη διευκόλυνση της σχέσης τόσο σε επίπεδο παρουσίας του θεραπευτή όσο και στην ικανότητα του να δημιουργεί με τους πελάτες ένα μετασχηματιστικό περιβάλλον ανάπτυξης (Lambert, 2007). Μέσα από μια βιωματική συμμετοχική διαδικασία θα περιγράψουν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι θεραπευτές με τους πελάτες τους στην προσωπική τους διεργασία κατά τη διάρκεια της θεραπείας. Στόχος του εργαστηρίου είναι να αναδειχθεί η σημασία της ειδικής εκπαίδευσης στην εποπτεία, ώστε ο επόπτης να διαθέτει τα κατάλληλα εφόδια που θα διευκολύνουν τις προσωπικές διεργασίες των θεραπευτών.

4. **«Σε ακούω να λες...», SCT Theory for Groups. Ακούω, Συνδέομαι, Αποχωρίζομαι, Πάω στον εαυτό μου και «φτου και από την αρχή»:
Αυτό συνιστά εξέλιξη!**

Συντονίστριες: Δώρα Σκαλή, Κία Θανοπούλου

Τα ανθρώπινα συστήματα επιβιώνουν, αναπτύσσονται, εξελίσσονται και μετασχηματίζονται από το απλό στο πολύπλοκο μέσω μιας εξελικτικής ικανότητας να αναγνωρίζουν διαφορές και να τις συνθέτουν.

“Through a developing ability to recognize differences and integrate them”

Yvonne Agazarian, 2008

Η SCT Theory αναδεικνύει πώς τα ζωντανά ανθρώπινα συστήματα εμπεριέχουν και συγκρατούν την ενέργειά τους με λειτουργικά όρια και κατευθύνουν την ενέργεια αυτή προς τον πρωταρχικό στόχο, αυτόν της επιβίωσης και εξέλιξης και, δευτερευόντως, προς την κυριαρχία/επιβολή στο περιβάλλον. Επικεντρώνεται στο πώς να κατανοείς, οπότε και να μπορείς να επηρεάζεις τα ανθρώπινα συστήματα, στα οποία συμμετέχεις, και πώς να βλέπεις τον ρόλο

κάποιου ως μεσολαβητή στην αλλαγή, και σε σχέση με τον εαυτό του και σε σχέση με τους άλλους ανθρώπους.

Στόχοι του workshop: "Εγώ και ο Άλλος στην επικοινωνία": Πώς επιτυγχάνεται το ακούειν στο εδώ και τώρα? Με την μετακίνησή σου: | Από το έξω προς το μέσα της ομάδας. | Από το παρελθόν και το μέλλον στο παρόν. | Από την φαντασία στην πραγματικότητα. | Πάντα μέσα στον ρόλο σου του μέλους μιας ομάδας (the role of membership).

Οπότε: Ακούς? Κατάλαβες τι είπε ο άλλος σε κάθε επίπεδο επικοινωνίας (γνωστικό και συναισθηματικό)? Συνδέεσαι με τον άλλον ή με τις σκέψεις/εντυπώσεις σου για τον άλλο? Του το κοινοποιείς? Σε διορθώνει ο άλλος? Πώς σε διορθώνει? και μετά? Τον/την αποχωρίζεσαι (από τη δυάδα)? Πάς στον εαυτό σου? Τι γίνεται με τις σκέψεις σου τώρα? "Χάθηκες"? Πώς πάς στην ολομέλεια/ομάδα? Πώς από τον εαυτό, πας στο σχετίζεσθαι με τον άλλον (δυάδα), μετά γυρνάς πάλι στον εαυτό σου, και κατόπιν στον εαυτό ως μέλος ομάδας?

Βιβλιογραφία

<https://www.systemscentered.com/Systems-Centered/Systems-Centered-Theory>

Agazarian, Y. (2013). Pat de Mare's Small and Median Groups. *AGPA: Small & Median Groups*: March 1, 2013

Agazarian, Y. & Byram, C. (2009). First build the system: The systems-centered approach to combined psychotherapy. *Group*, 33(2), pp.129-148.

Agazarian, Y. (2004). *Systems-Centered Therapy for Groups* (μτφ.2014). London: Karnac.

Anzieu, D. (2003). *Το Εγώ-δέρμα*. Αθήνα: Καστανιώτης

Freud, S. (2012). *Ψυχολογία της μάζας και ανάλυση του εγώ*. Αθήνα: Νίκας.

Hopper, E. & Weinberg, H. (2011). *The Social Unconscious in Persons, Groups and Societies*. Karnac.

Winnicott, D. (2003). *Διαδικασίες ωρίμανσης και διευκολυντικό περιβάλλον*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

5. Αποτυπώματα φροντίδας *Συντονίστριες: Ελίνα Ψύλλα, Φωτεινή Μουτάφη*

Αν έχετε αντιμετωπίσει ή αντιμετωπίζετε δύσκολα παιδιά, παιδιά που δεν θέλουν να συνεργαστούν, που δεν θέλουν να έρθουν στα ραντεβού σας, δεν θέλουν να μιλήσουν ή δεν θέλουν να φύγουν στο τέλος... Εφήβους δυσκολεμένους μπροστά στην επικείμενη ενηλικίωση, ή με τις σχέσεις τους με

γονείς και συνομηλίκους... Αν έχετε και εσείς αμφισβητήσει τις δυνάμεις σας, την ικανότητά σας για κατανόηση και αποδοχή απέναντί τους...

Ελάτε σε αυτό το βιωματικό εργαστήριο για τη φροντίδα των θεραπευτ(ρι)ών! Τη φροντίδα που όλοι/ες δικαιούμαστε ώστε να συμπεριλάβουμε και τους δυσκολεμένους εαυτούς μας στη θεραπευτική διαδικασία και να κατανοήσουμε εκτός από τα συναισθήματα των παιδιών και τα δικά μας.

Αποτυπώματα φροντίδας που θα ανακαλύψουμε, αναδύσουμε και εφεύρουμε μέσα από τεχνικές Δραματοθεραπείας (σωματικές ασκήσεις, παίξιμο ρόλων, επεξεργασία «σεναρίων» κ.ά.) και μέσα από ομαδικά παιχνίδια, θα προσεγγιστούν δύσκολα περιστατικά και το πώς αυτά θα μπορούσαν να δουλευτούν με άλλους τρόπους, με στόχο τη διεύρυνση των μέσων που ο/η εκάστοτε θεραπευτής/τρια χρησιμοποιεί στη δουλειά του με τα παιδιά.

Το εργαστήριο απευθύνεται σε όσους/ες δουλεύουν θεραπευτικά με παιδιά σε χώρους ειδικών θεραπειών.

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Γ'

1. Ανακαλύπτοντας «ψυχικές οάσεις» μέσα στη δυστοπία

Συντονίστρια: Ακριβή Βρέντζου

Στους δύσκολους καιρούς που ζήσαμε και ζούμε καλούμαστε να αντέξουμε, να δώσουμε κουράγιο στον εαυτό και τους γύρω μας, και να ξαναδημιουργήσουμε τις δικές μας «ψυχικές οάσεις», που θα μας δώσουν δύναμη, ελπίδα και έμπνευση για να συνεχίσουμε.

Η σύνδεση με «τόπους ψυχικούς», ίσως αφανέρωτους ακόμη, όπου η ζωή ανθεί και με την ομορφιά της διεκδικεί τη ματιά μας, ανοίγει ένα δρόμο φωτεινό, που μπορεί να δώσει κίνητρο, αγάπη, και χαρά για τη ζωή, ακόμη κι αν γύρω υπάρχει σκοτάδι, αβεβαιότητα, μοναξιά...

Σε αυτό το βιωματικό εργαστήριο, κύριοι σκοποί είναι :α) να προσεγγίσουμε τις παραπάνω έννοιες και ψυχικές καταστάσεις ως ερέθισμα για προσωπικές συνειδητοποιήσεις, μέσα από δραματοθεραπευτική επεξεργασία και β) να λειτουργήσει ως ένα μέσον, ένα δημιουργικό εφόδιο, που μπορούμε να αξιοποιήσουμε στην ψυχοθεραπευτική πράξη, ώστε να ενισχύσουμε την ενεργητική ελπίδα και την εσωτερική δύναμη, στις προκλήσεις της ζωής των θεραπευόμενων.

Το εργαστήριο θα βασιστεί στο λογοτεχνικό απόσπασμα «Η Μυστική Παπαρούνα» από το βιβλίο η Ζωή εν Τάφω του Στρατή Μυριβήλη. Οι πλούσιοι και ισχυροί συμβολισμοί του κειμένου, θα αποτελέσουν το δικό μας «φεγγαρόφωτο» στην εξερεύνηση για τις ανακαλύψεις μας. Θα αξιοποιήσουμε εικόνες και μηνύματα του κειμένου και θα συνδυάσουμε μαζί με τη συζήτηση κι άλλους

δημιουργικούς και δραματοθεραπευτικούς τρόπους, όπως η κίνηση, η δημιουργική γραφή, η ζωγραφική, ο αυτοσχεδιασμός, το παίξιμο ρόλων, ώστε να εκφραστούμε ακόμη πιο αυθεντικά.

2. Μελέτη της Ομαδικής Διαδικασίας σε τρεις συνεδρίες μίας Ομάδας Εμπειρίας Ομαδικοαναλυτικού τύπου που θα συγκροτηθεί και θα λειτουργήσει στο πλαίσιο της διημερίδας της ΕΕΨΕ (3^η συνεδρία)

Συντονιστής: *Κώστας Μωρόγιανης*

Θα διερευνήσουμε εμπειρικά την ομαδική διαδικασία, όπως αυτή θα εξελιχθεί στις τρεις συνεδρίες που θα γίνουν.

3. Διαδικασία Εστίασης (Focusing) στό Ιδιαίτερο και Πολύτιμο Κομμάτι του Εαυτού μας

Συντονίστρια: *Ζαφειρία Δετοράκη*

Στη θεραπεία μας ακουμπάμε συνήθως τα τραυματισμένα, τα πονεμένα και δυσκολεμένα μας κομμάτια. Ζητάμε να αναγνωριστούν, να ακουστούν, να γίνουν αποδεκτά και να «χωρέσουν» στη ζωή μας. Μέσα από τον πόνο, την απόρριψη και τον φόβο που έχουμε βιώσει, πολύ συχνά ξεχνάμε ότι υπάρχει μέσα μας ένα ή και πολλά περισσότερα δυνατά, πολύτιμα, ιδιαίτερα κομμάτια που τα έχουμε βάλει στην άκρη και τα έχουμε παραγνωρίσει.

Το σώμα, όμως, δεν ξεχνά. Έχει και κρατά τη βαθύτερη γνώση για μας.

Στο εργαστήριο, με την focusing διαδικασία, ερχόμαστε σε επαφή με το ιδιαίτερο και πολύτιμο εκείνο κομμάτι του εαυτού μας που εκείνη τη στιγμή βρίσκεται εκεί για να μας οδηγήσει στη φωτεινή πλευρά της ζωής μας.

4. Προσωποκεντρική-Βιωματική Συμβουλευτική για την κατάθλιψη. Ένας νέος τρόπος εκπαίδευσης.

Συντονιστές: *Μαρία Κεφαλοπούλου, Αλέξανδρος Βαλλίδης*

Στο εργαστήριο θα συζητηθούν σε βάθος οι ανάγκες των θεραπειών οι οποίοι ασχολούνται με θέματα κατάθλιψης. Θα προταθεί και θα συζητηθεί η προσωποκεντρική - βιωματική προσέγγιση. Μέσα από συζήτηση σε μικρές ομάδες θα αναλυθούν οι αγωνίες και οι ανάγκες των θεραπειών οι οποίοι εργάζονται με την κατάθλιψη και θα συνδεθούν με τους κύριους θεωρητικούς άξονες του μοντέλου CounsellingforDepression, όπως εφαρμόζεται στο εθνικό σύστημα υγείας της Αγγλίας (NationalHealthSystemNHS). Ειδικότερα, θα συζητηθεί το μοντέλο σε σχέση με τη θεωρία των επιμέρους διαμορφώσεων. Πιο συγκεκριμένα, ο τρόπος με τον οποίο έχει ενσωματωθεί η έννοια του εαυτού μπορεί να επηρεάσει το βίωμα της θλίψης και την αίσθηση ότι το άτομο δεν μπορεί να προχωρήσει.

Συχνά υπάρχουν διαστρεβλώσεις, οι οποίες δυσχεραίνουν περαιτέρω την αίσθηση που συνοδεύει την κατάθλιψη (Murphy, 2019).

5. Συνδέσεις και Αποχωρισμοί στην Ψυχοθεραπεία: Functions and Dysfunctions

Συντονίστριες: Κία Θανοπούλου, Δώρα Σκαλή

Το θεραπευτικό κλίμα και η ποιότητα της σχέσης μεταξύ θεραπευτή και θεραπευμένου εμπλέκονται και εμπεριέχονται στο process μιας ψυχοθεραπευτικής εργασίας. Σύγχρονα – και παλαιότερα - ερευνητικά δεδομένα υπογραμμίζουν τη λειτουργική ή μη λειτουργική εμπλοκή των παραγόντων αυτών σε σχέση με την εξέλιξη της θεραπευτικής εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό η «τέχνη» της αρχικής σύνδεσης, καθώς και η «τέχνη» του αποχαιρετισμού εμπλέκεται σε μια «goodenough»έκβαση της θεραπείας. Η αρχική σύνδεση θα φτιάξει ένα πρώτο «καλούπι», εντός του οποίου θα κινηθεί το θεραπευτικό process και είναι στην έννοια-ευθύνη! του θεραπευτή να δομήσει μια αρχική και τελική, σύμφωνα με τη θεωρία του Attachment, ασφαλή βάση, ώστε ο θεραπευόμενος, συνδεόμενος ασφαλώς, να εξερευνήσει τον εσωτερικό του κόσμο και τις σχέσεις του και, συνδεόμενος ασφαλώς και πάλι, να αποχωρήσει με την αίσθηση του «...και τώρα φεύγω, θέλω να φύγω και είναι οκ!».

Η όχι?

Στο εργαστήριο αυτό θα έχουμε τη δυνατότητα να σκεφτούμε και να επεξεργαστούμε ζητήματα κλινικής πρακτικής αναφορικά με λειτουργικές ή/και μη περιπτώσεις σύνδεσης και αποχωρισμού, θεραπευτή και θεραπευόμενου, αξιοποιώντας τόσο τη θεωρία του Attachment³ (J.Bowlby) όσο και την Αφηγηματική Προσέγγιση⁸, όπως «απλώνεται» από τη ρήση των David Epston και Michael White «Ο άνθρωπος είναι ο άνθρωπος και το πρόβλημα είναι το πρόβλημα» στο πράττειν μέσω λόγου, αφήγησης και νοηματοδότησης «που να υπηρετεί τη ζωή» («Να γίνεσαι όλο και καλύτερος μέσω μίας διαδικασίας που σε ευχαριστεί στο τώρα. Ιδού το πράττειν κατά τον Αριστοτέλη... Η ζωή είναι μια πράξη. Ζω σημαίνει πράττω, και πράττω σημαίνω ζω.»⁴).

Μερικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν: Πότε τελειώνει κάποιος την ψυχοθεραπεία; Ποιος το αποφασίζει; Ποια είναι τα στοιχεία εκείνα που συμβάλλουν σε έναν «επαρκώς καλό» αποχαιρετισμό; Πώς εμείς, ως θεραπευτές, αντιμετωπίζουμε το τέλος της θεραπευτικής διαδρομής; Τι μας διακινεί; Τι θέματα φέρνουν οι θεραπευόμενοι και πως σχετίζονται με την ιστορία τους; Τι κάνουμε με τους θεραπευόμενους που εξαφανίζονται; Πώς διαχειριζόμαστε απουσίες, παύσεις ή και πρόωρες διακοπές στη θεραπεία; Πώς βιώνουμε τα drop out των θεραπευόμενων; κ.λπ.

Βιβλιογραφία

1. American Psychological Association. (2017). *Ethical principles of psychologists and code of conduct*. Retrieved April 16, 2021, from <https://www.apa.org/ethics/code>
2. Bhatia A., & Gelso C. J. (2017). The termination phase: Therapists' perspective on the therapeutic relationship and outcome. *Psychotherapy, 54*(1), 76–87.
3. Bowlby, J. (1958). The nature of the child's tie to his mother. *International Journal of Psychoanalysis, 39*, 350-371.
4. Clerget - Gurnaud, Damien* (2014). Το πράττειν σύμφωνα με τον Αριστοτέλη. Αθήνα: Μελάρι
*Νταμιάν Κλερζέ – Γκιρνό)
5. Felton, E. (2019). Termination: Ending the therapeutic relationship-avoiding abandonment. *National Association of Social Workers: California News*. Retrieved April 16, 2021, from <https://naswcanews.org/termination-ending-the-therapeutic-relationship-avoiding-abandonment/>
6. Fragkiadaki, E., & Strauss, S. M. (2012). Termination of psychotherapy: The journey of 10 psychoanalytic and psychodynamic therapists. *Psychology And Psychotherapy: Theory, Research And Practice, 85*, 335-350. doi:10.1111/j.2044-8341.2011.02035.x
7. Norcross, J., Zimmerman, B., Greenberg, R., & Swift, J. (2017). Do all therapists do that when saying goodbye? *Psychotherapy, 54*, 66–75.
8. Michael White, M. (2021). Χάρτες αφηγηματικής πρακτικής (Maps of Narrative Practice, W. W. Norton & Company, Inc. ©). Αθήνα: OPOSITO

Αναπτυξιακό τελετουργικό μοντέλο διασύνδεσης (Σταύρου-Τριγάζη 2016) ®: Πρόταση αντιμετώπισης του τραύματος ανοιχτή σε διαφορετικές ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις.

Σταύρου Δ.¹, Τριγάζη Φ.²

¹Ψυχολόγος, Δραματοθεραπεύτρια, MSc. Κοινωνική Ανθρωπολόγος. ²Δραματοθεραπεύτρια, Ομαδική Αναλύτρια, Θεραπεύτρια Ζεύγους Οικογένειας, Επόπτρια

Παρουσίαση μοντέλου

Το Αναπτυξιακό Τελετουργικό Μοντέλο Διασύνδεσης (Σταύρου, Τριγάζη 2016) είναι μία θεραπευτική προσέγγιση που βασίζεται στα κλινικά ευρήματα που διαπιστώνουν την ασυνέχεια που προκαλεί το τραύμα στην ψυχοσωματική και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη. Θεωρούμε ότι το τραύμα διακόπτει/διαταράσσει τις «αρκετά καλές» συνδέσεις, τουλάχιστον σε ένα από τα πέντε επίπεδα της σχεσιακής εμπειρίας. Μετατραυματικά, το υποκείμενο, επιζητώντας μία νέα ισορροπία, «προσαρμόζει» τη σχέση του και με τα υπόλοιπα επίπεδα σχέσεων. Το μοντέλο επιχειρεί να αποκαταστήσει τη διασυνδετικότητα με τρόπο διευκολυντικό για την ανάπτυξη του υποκειμένου.

Το μοντέλο στοχεύει στην αποκατάσταση της διασυνδετικότητας, που επιτρέπει στο υποκείμενο να αναπτύξει όλο το δυναμικό του. Μεθολογικά, συμβολοποιούμε τη διαδρομή της ζωής και προϊστορίας του στον χρόνο και τον τόπο, αξιοποιώντας, τελετουργικά, συμβολικά μέσα και αφηγήματα, τα οποία λειτουργούν ως ένα νήμα αποκατάστασης της συνέχειας. Με βιωματικό τρόπο, αυτό που επιχειρείται, είναι μία νέα «εγγραφή», που επιτρέπει την ανάδυση ενός συνεκτικού εαυτού που αναπτύσσεται.

Συζήτηση

Συνδέσεις

- Απουσία Σύνδεσης
- Ανεπαρκής σύνδεση
- Αρκετά καλή σύνδεση
- Υπερχειλιζουσα σύνδεση
- Στρεβλή σύνδεση

Επίπεδα εμπειρίας σχέσεων (το παράδειγμα της αναπτυξιακής θεωρίας του Έρικσον)

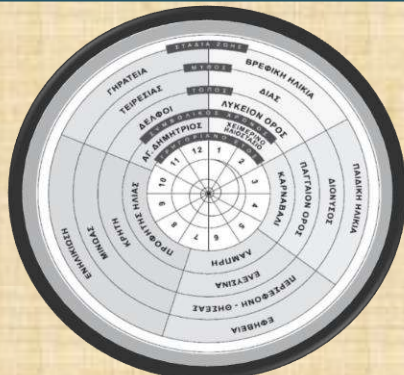
- Σώμα/ιδιοσυγκρασία
- Διαδική σχέση/ζευγάρι
- Οικογένεια/μικρή ομάδα
- Κοινότητα/κοινωνία
- Κόσμος/πνευματικότητα

Μεθοδολογία παρέμβασης

- Χρήση συμβόλων, συμβολικών αφηγήσεων, τελετουργικών διαδικασιών
- Συμβολοποίηση χρόνου και τόπου
- Επικέντρωση στις απαιτήσεις ηλικιακών κατηγοριών και την προϊστορία του υποκειμένου.
- Η διεργασία σχεδιάζεται βάση μιας αναπτυξιακής αλληλουχίας.
- Το πλαίσιο περιλαμβάνει διεργασία σε εσωτερικό και εξωτερικό χώρο.
- Διαλεκτικότητα κυκλικού και γραμμικού χρόνου

Ενδεικτική βιβλιογραφία

*Bateson, 1972. Steps to an ecology of mind. *Campbell, 1985. The inner reachers of outer Space. *Erikson, E. 2015. Identity and the life cycle. *Johnson D.R. 1983 Developmental approaches in Drama Therapy. Text for Practitioners, *Heller, L. 2012. Healing developmental trauma: How early trauma affects self-regulation, self-image and the capacity for relationship. *Shore, A. 2014. The right brain is dominant in Psychotherapy.

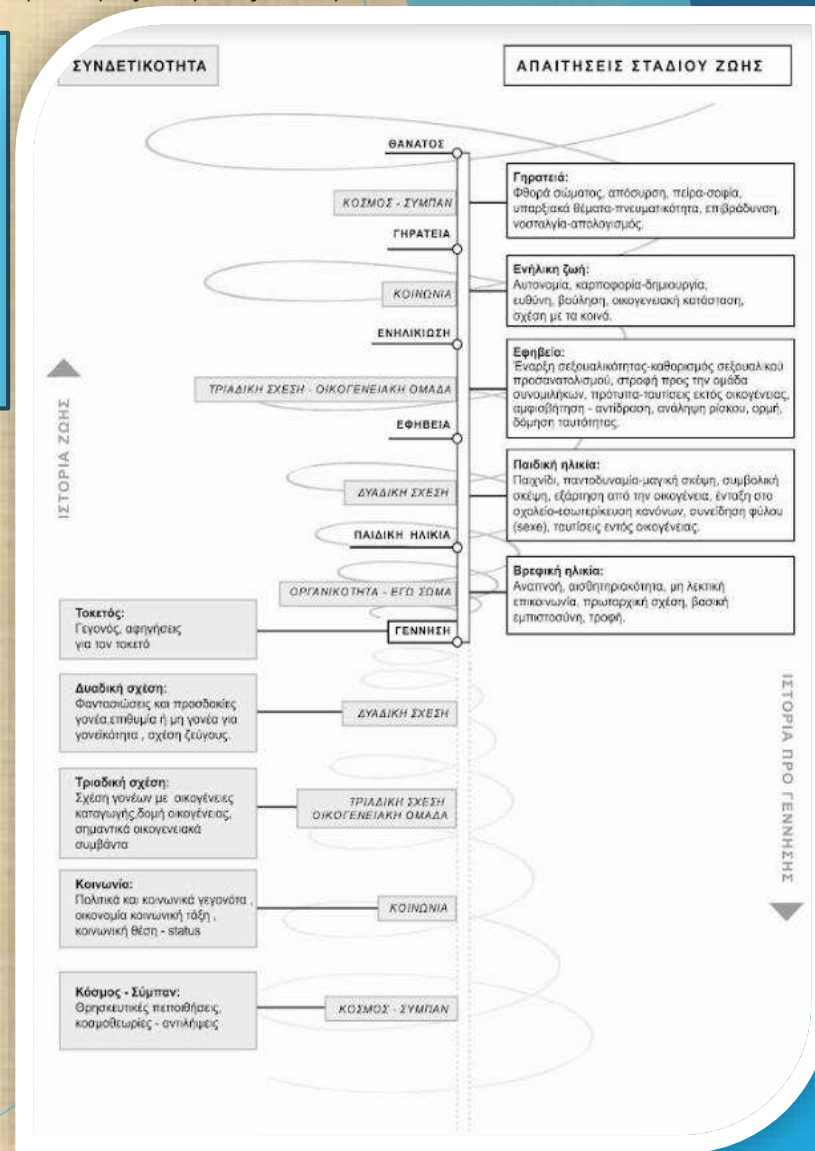

Συμπέρασμα

Το μοντέλο μπορεί να εφαρμοστεί αυτόνομα, ή σε συνδυασμό με άλλες θεραπευτικές προσεγγίσεις στον ενήλικο πληθυσμό. Πρόκειται για μία ψυχοθεραπευτική προσέγγιση, ατομική ή ομαδική, περιορισμένης διάρκειας. Μπορεί να αξιοποιηθεί από διαφορετικές θεραπευτικές σχολές ως διασυνδετική θεραπευτική προσέγγιση ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα: διασυνδετική δραματοθεραπεία, διασυνδετική συστημική θεραπεία, διασυνδετική ψυχοδυναμική θεραπεία κ.ό.κ. Αποσκοπεί στην θεραπεία τραύματος αλλά και στην ψυχική ενδυνάμωση και πρόληψη. Η εφαρμογή του μπορεί να βασιστεί σε διαφορετικά θεωρητικά μοντέλα ανάπτυξης.

Δραμ/θεραπευτικό παράδειγμα με χρήση του μύθου

ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Ε.Ψ.Ε.)

ΤΑΚΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Η Ε.Ε.Ψ.Ε. - Εθνική Εταιρεία Ψυχοθεραπείας Ελλάδος, ιδρύθηκε το 1998, είναι τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ψυχοθεραπείας-European Association for Psychotherapy, EAP και είναι ο μοναδικός οργανισμός που εκπροσωπεί, σχεδόν το σύνολο του κλάδου της ψυχοθεραπείας στη χώρα μας. Δηλαδή: 36 ψυχοθεραπευτικούς οργανισμούς (Επαγγελματικοί Επιστημονικοί Σύλλογοι Ψυχοθεραπευτών και Εκπαιδευτικά Κέντρα) 16 διαφορετικών προσεγγίσεων και συνολικά περισσότερους από 3.000 ενεργούς επαγγελματίες ψυχοθεραπευτές (Ασημάκης & ΕΕΨΕ, 2010, Ασημάκης, 2018).

Οι βασικοί στόχοι της Ε.Ε.Ψ.Ε. είναι :

- Η συνένωση όλων των ελληνικών οργανισμών ψυχοθεραπείας, διαφόρων προσεγγίσεων, με βάση τις αρχές της Διακήρυξης του Στρασβούργου για την Ψυχοθεραπεία (1990) και τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Εταιρείας για την Ψυχοθεραπεία (EAP).
- Η ανάπτυξη υψηλών κριτηρίων και η νομοθετική ρύθμιση των κανόνων εκπαίδευσης και άσκησης της ψυχοθεραπείας στην Ελλάδα.
- Η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον χώρο της ψυχικής υγείας μέσω της νομοθετικής ρύθμισης του επαγγέλματος του ψυχοθεραπευτή.
- Η εκπροσώπηση των Ελλήνων ψυχοθεραπευτών σε σχετικούς ελληνικούς και διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις.
- Η εκπροσώπηση στην Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ψυχοθεραπείας (European Association for Psychotherapy, EAP), της οποίας και αποτελεί τακτικό μέλος.
- Η χορήγηση του Ευρωπαϊκού Πιστοποιητικού Ψυχοθεραπείας, (European Certificate for Psychotherapy, ECP) σε Έλληνες ψυχοθεραπευτές που πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια για την απόκτησή του, όπως αυτά ορίζονται και από την EAP.

Βασικός σκοπός της **Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ψυχοθεραπείας – EAP**, είναι η καθιέρωση και ο έλεγχος εφαρμογής υψηλών κριτηρίων εκπαίδευσης και κανόνων δεοντολογίας στην άσκηση της ψυχοθεραπείας, κοινών σε όλη την Ευρώπη. Είναι μια ομοσπονδία, που εκπροσωπεί 128 εθνικούς οργανισμούς ψυχοθεραπείας, από 41 ευρωπαϊκές χώρες, δηλαδή περισσότερους από 120.000 ευρωπαίους ψυχοθεραπευτές διαφορετικών μεθόδων και προσεγγίσεων.

<http://www.europsyche.org>

Η EAP είναι Μη Κυβερνητικός Οργανισμός (NGO) αναγνωρισμένος από το Συμβούλιο της Ευρώπης σε θέματα ψυχοθεραπείας και έχει διαμορφώσει αυστηρά κριτήρια για τη χορήγηση του Ευρωπαϊκού Πιστοποιητικού Ψυχοθεραπείας (ECP), τα οποία ήδη εφαρμόζονται στις περισσότερες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΕΕΨΕ, έχει 36 οργανισμούς-μέλη που αντιπροσωπεύουν στη χώρα μας την πλειονότητα των Ελλήνων ψυχοθεραπευτών:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ – ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. Αθηναϊκό Κέντρο Μελέτης του Ανθρώπου
2. Athens Synthesis Centre (Εκπαίδευση στη Συνθετική Θεραπεία)
3. Ελληνική Εταιρεία Αντλεριανής Ψυχολογίας
4. Ελληνική Εταιρεία Αναλυτικής Ομαδικής & Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας (ΕΕΑΟΟΨ)
5. Ελληνική Εταιρεία Υπαρξιακής Ψυχολογίας «Γίγνεσθαι»
6. Κέντρο Ψυχοθεραπείας & Συμβουλευτικής “Βίλχελμ Ράιχ”
7. Ελληνικό Ινστιτούτο Παιγνιοθεραπείας – Δραματοθεραπείας «ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ»
8. Ελληνικό Κέντρο Βιοσύνθεσης
9. Ελληνικό Κέντρο Focusing
10. Εργαστήριο Διερεύνησης Ανθρωπίνων Σχέσεων
11. Ινστιτούτο Δραματοθεραπείας ΑΙΩΝ
12. Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας στη Συστημική Θεραπεία «ΛΟΓΩ ΨΥΧΗΣ»
13. Ινστιτούτο Θεραπείας Οικογένειας (Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο)
14. Ινστιτούτο Ομαδικής Ανάλυσης Αθηνών
15. Ινστιτούτο Συστημικής Θεραπείας Θεσσαλονίκης
16. Ινστιτούτο Ψυχοδράματος – Κοινωνικοθεραπείας (Ανοικτό Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο)
17. ICPS – Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών
18. Κέντρο Τέχνης & Ψυχοθεραπείας
19. Κέντρο Ψυχοθεραπείας και Εκπαίδευσης «Gestalt Foundation»
20. Ψυχοθεραπευτικό & Εκπαιδευτικό Κέντρο το «ΕΡΜΑ»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ - ΠΡΟΣΕΔΡΑ ΜΕΛΗ

21. ΔΙ.ΚΕ.Ψ.Υ. (Διεπιστημονική & Ερευνητική Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη Παιδιών & Ενηλίκων)
22. Ελληνικό Δίκτυο Ομαδικών Αναλυτών
23. Κέντρο Συστημικής Θεραπείας και Συμβουλευτικής (ΚΕ.ΣΥ.ΘΕ.Σ)
24. Κέντρο Συστημικής Μελέτης και Θεραπείας (Κε.Σ.Με.Θ.)
25. Ψυχοθεραπευτικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο ΚΕΣΥΚΕΨΥ
26. Ελληνικό Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Αναλυτικής Ψυχοθεραπείας Ομάδας & Οικογένειας (ΕΛ.Ε.ΚΙ.Ν.)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

27. Ελληνική Εταιρεία Θεραπευτών Κοινότητας, Ψυχοδράματος-Κοινωνικοθεραπείας
28. Ελληνική Εταιρεία Συστημικής Θεραπείας (ΕΛ.Ε.ΣΥ.Θ.)
29. Ελληνική Εταιρεία Φαινομενολογικής-Υπαρξιακής Ανάλυσης & Ψυχοθεραπείας (Hellenic Society of Daseinsanalysis)
30. Ελληνική Εταιρεία Ψυχοθεραπείας Gestalt
31. Ελληνική Προσωποκεντρική και Βιωματική Εταιρεία (Ε.Π.Β.Ε.)
32. Ένωση Δραματοθεραπευτών-Παιγνιοθεραπευτών Ελλάδος (ΕΔΠΕ)
33. Ένωση Θεραπευτών Οικογένειας και Ζεύγους (ΕΘΟΖ)
34. Πανελλήνια Ένωση Επαγγελματιών Προσωποκεντρικής και Βιωματικής Προσέγγισης (ΠΕΕΠΒΙΠ)
35. Πανελλήνια Ένωση Σωματικής Ψυχοθεραπείας (ΠΕΣΩΨ)
36. Πανελλήνια Επαγγελματική Ένωση Δραματοθεραπευτών-Παιγνιοθεραπευτών (ΠΕΕΔΠ)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. Αντλεριανή Ψυχοθεραπεία
2. Βιοσύνθεση
3. Δραματοθεραπεία
4. Εικαστική Ψυχοθεραπεία
5. Παιγνιοθεραπεία
6. Ομαδική Ανάλυση
7. Ομαδικοαναλυτική Θεραπεία Οικογένειας
8. Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία
9. Συνθετική Ψυχοθεραπεία
10. Συστημική Ψυχοθεραπεία
11. Σωματική Ψυχοθεραπεία
12. Φαινομενολογική Ανάλυση (Daseinsanalysis)
13. Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία
14. Ψυχοδράμα-Κοινωνικοθεραπεία
15. Ψυχοθεραπεία Gestalt
16. Υπαρξιακή Ψυχοθεραπεία

**ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ (ΕΑΡ)**

(EUROPEAN ACCREDITED PSYCHOTHERAPY INSTITUTES, EAPTIs)

Έως τώρα, έχουν πιστοποιηθεί από την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Ψυχοθεραπείας οι κάτωθι ελληνικοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί:

1. Αθηναϊκό Κέντρο Μελέτης του Ανθρώπου
2. Εκπαίδευση στη Συνθετική Ψυχοθεραπεία, Athens Synthesis Centre
3. Ελληνική Εταιρεία Υπαρξιακής Ψυχολογίας “Γίγνεσθαι”
4. Ελληνικό Ινστιτούτο Δραματοθεραπείας και Παιγνιοθεραπείας “ΤΟ ΑΘΥΡΜΑ”
5. Ελληνικό Κέντρο Focusing
6. Εργαστήριο Διερεύνησης Ανθρωπίνων Σχέσεων
7. Κέντρο Ψυχοθεραπείας και Εκπαίδευσης Gestalt Foundation
8. Ινστιτούτο Ομαδικής Ανάλυσης Αθηνών
9. Ινστιτούτο Συστημικής Θεραπείας Θεσσαλονίκης
10. Ινστιτούτο Ψυχοδράματος – Κοινωνικοθεραπείας
11. Κολλέγιο Ανθρωπιστικών Επιστημών ICPS
12. Κέντρο Τέχνης και Ψυχοθεραπείας
13. Κέντρο Ψυχοθεραπείας & Συμβουλευτικής “Βίλχελμ Ράιχ”
14. «Λόγω Ψυχής» Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας στη Συστημική Ψυχοθεραπεία
15. Ψυχοθεραπευτικό & Εκπαιδευτικό Κέντρο “ΤΟ ΕΡΜΑ”

Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΕΨΕ

Πέτρος Βαγιακάκος, Πρόεδρος

Γιάννης Κορκοτσέλος, Αντιπρόεδρος Α΄

Βάνα Αποστόλογλου, Αντιπρόεδρος Β΄

Αλέξανδρος Βαλλίδης, Γραμματέας

Ερη Μπασιούκα, Ταμίας

Έλλη Μητρούτσικου, Μέλος

Άννα Σπυριδωνος, Μέλος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΜΑΔΙΚΗΣ

ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Athens
Synthesis
Centre

ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΑΡΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Ελληνική Εταιρεία Φαινομενολογικής Υπαρξιακής Ανάλυσης & Ψυχοθεραπείας
Hellenic Society of Daseinsanalysis

H.A.G.T.
Ελληνική Εταιρεία Ψυχοθεραπείας Gestalt
Hellenic Association for Gestalt Therapy

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΕΚΦΕΣΕΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ελληνικό Κέντρο Βιοσύνθεσης
Δρ. Λίλη Ανταγωνιστοπούλου
ASSOCIATED TO THE INTERNATIONAL FOUNDATION OF BIOSYNTHESIS IFB

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΨΥΧΟΔΡΑΜΑΤΟΣ-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

... από το 1989
ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΗΣ &
ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΕΝΩΣΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΖΕΥΓΟΥΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΔΛΕΡΙΑΝΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
GREEK SOCIETY OF ADLERIAN PSYCHOLOGY

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗΣ &
ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛ.ΕΚ.ΙΝ.

Ελληνικό Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο
Αναλυτικής Ψυχοθεραπείας Ομάδας & Οικογένειας

Ελληνικό Δίκτυο Ομαδοanalύσεων
Hellenic Network of Group Analysts

Διαλογικό Κέντρο Βιοματικής-Κατασκευτικής
Ψυχοθεραπείας και Εκπαίδευσης

Διεπιστημονική & Ερευνητική
Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη Παιδίων & Εφήβων

ΚΕ.ΣΥ.ΘΕ.Σ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΤΙΚΗΣ

Κε.Σ.Με.Θ.
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ
ΟΜΑΔΙΚΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ
ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

